

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deves

IN ACEST NUMĂR:

Viața pe Lună e posibilă

Ipoteza lui Münchhausen...

Cei doi telegari

Peste cîteva luni, acești omuleți își vor ocupa locul în standul sovietic de jucării de la Expoziția internațională de la Montreal.

Caravanele căutătorilor de diamante străbat lakutia în lung și-n lat.

**Hoinărind
prin
vechiul Tbilisi**

Apa care arde

**Helenio Herrera
în U. R. S. S.**

Anul XXIII

5

(1142)

3 febr. 1967

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Anotimpurile

Il zăresc în fiecare dimineață, când ridic storiurile galbene de la fereastra camerei mele. Il privesc și gânduri stranii îmi trec prin minte. Dacă aș fi înzestrat cu toate simțurile necesare cunoașterii celor mai ascunse taine ale firii, poate că aș pătrunde într-o lume uimitoare, cu sentimente neobișnuite, caracteristice naturii vii, pe care omul n-a reușit să le descifreze încă.

Mesteacănul de la fereastra mea e viu! Crește cu fiecare an mai înalt, și acum trebuie să-mi dau capul pe spate pentru a-i vedea creștetul gingaș, ca o răsuflare. Și doar cu zece ani în urmă încăpea într-o cutie de lemn, nici ea prea mare.

Primăvara

Ramurile lui revin la viață, încetșor, după gerurile prelungi. Sînt rigide, gata să se frîngă la cea mai mică atingere, iar vîntul le biciuie cu asprime. Păsările nu și-au făcut încă apariția, pentru a-și împleti cuiburile în coroana lui stufoasă.

Mugurii s-au arătat după o săptămână și au dat curînd niște frunzulițe verzi. Mii și mii. Fiecare mugur cu frunzulița lui. Privesc ceața aceasta verde și mă bucur. Mesteacănul îmi este necesar. M-am obișnuit cu el. M-am obișnuit să-l văd în fața ferestrei și permanența existenței lui mă ajută să-mi aflu întotdeauna echilibrul. Îmi este necesar, cu toate că el n-are nevoie de mine. Se descurcă de minune fără mine și fără alții ca mine.

Vara

Vara e încîntător. Frunzele lui murmură la adierea, de abia simțită, a vîntului și opresc razele soarelui să-mi bată în fereastră. De altfel, vara n-am nevoie de ele. Umbra răcoroasă e mult mai plăcută. Dar mesteacănul se scaldă în soare și frunzele lui sînt, din această pricină, strălucitoare, mustoase, iar ramurile cresc și prind putere.

La sfîrșitul lui iulie, acoperă pămîntul din juru-i cu florile lui galbene. Cu vînt sau fără vînt, ele se împrăștie pretutindeni, cît mai departe de copac. Pentru a nu-i împiedica puternica coroană să adune cît mai mult soare și cît mai multă apă. Pentru a nu-l împiedeca să devină mai puternic. Legile lui se deosebesc de-ale noastre. Mesteacănul nu-și stringe copiii în preajmă-i.

Mlădițele mesteacănului au apărut, anul acela, peste tot: pe cîmpii, în luncă, prin grădini, în vilcele, pe brazde — numai drumurile le-a ocolit.

Toamna

Soarele a început să-mi acolească locuința și mesteacănul. Frunzele lui au început să îngălbenească dintr-odată. Tot mai mult și tot mai tare, amintindu-mi soarele și conșurîndu-l astfel să revină. Dar soarele a pierit de tot. Cerul era acoperit cu nori cenușii, fumurii, amintindu-mi de război. Se scurgeau val după val, învăluind totul în jur. Pluteau foarte jos, aproape de antenele televizoarelor. Apoi a început să plouă. Ploaia murmură ușor, alunecînd din ramură-n ramură. Ploaia zi și noapte iar pămîntul încetase să mai soarebă apa, ca și cum n-ar mai fi avut nevoie de ea. Păsările și-au luat zborul spre alte tărîmuri și au început să se aștearnă nopțile lungi și tăcute. Iarna, ele vor fi și mai lungi. Cu viscol și geruri...

Iarna

Am plecat. Nu mai puteam rămîne în această împărăție a tristeții, în care, nu de mult, totul era bucurie și încredere în viață. Am luat avionul. La Simferopol m-am urcat într-un taxi, privind cu o mirare plină de bucurie natura încă înverzită a sudului călduros. Am ris încetșor, la vederea Mării Negre.

Apa era caldă. M-am cufundat în așchurile ei, cu pietre verzi. Am băut vin sec. Am mîncat struguri. Am căzut de oboseală pe nisipul cald. Am privit marea, pescărușii veșnic flămînzi, care se băteau pentru o firimitură de piine. În preajma mea, alții ca mine, plecați și ei de la casele lor spre acest finut minunat. Glumeau, rideau, culegeau de pe mal pietricele multicolore, încercînd să uite de casă. Așa li se părea că e mai ușor și mai bine. Dar nu te poți des-

părți de casă, așa cum nu te poți despărți de tine însuși.

Și m-am întors. Acasă totul era acoperit de zăpadă. Chiar și mesteacănul.

Bătea vîntul de miazănoapte, aspru, năpraznic. Ramurile, ca niște oase, se loveau între ele cu un sunet sec. Vînturile nordice bat îndelung. Cîte o săptămînă, două. Și atunci, țin-te doamne, mai ales dacă e și frig. Casa mea e îndreptată spre nord și-mi apără mesteacănul, pe cît poate. Dar, oricum e frig. Și gerul are să țină mult. Atît de mult, încît cei slabi nu vor rezista pînă la primăvară. Dar mesteacănul meu va rezista. Va răzbi și va trăi ani mulți, lângă fereastra mea...

Serghei Voronin

V. Sadin: Peisaj de iarnă (Linogravură)

MICA ISTORIE LITERARĂ

„Prietenul meu — Maiakovski“

Maiakovski, cu versurile lui incandescente și cu glasul lui de tunet, a ridicat un fel de zid înalt în jurul amănuntelor privind viața lui personală. Dar iată că, din cînd în cînd, o dată cu scurgerea vremii, ecurile existenței lui, chiar și din prima tinerețe, se fac tot mai des auzite.

Recent, revista „Voprosi literaturi“ a publicat amintirile unui fost coleg de clasă al lui Maiakovski din vremea cînd poetul urma cursurile liceului clasic din Kutaissi.

Inginerul N. Djanașia, căci despre el este vorba, l-a cunoscut pe Maiakovski în septembrie 1904. Legăturile lor au devenit foarte strînse datorită și faptului că locuiau amîndoi pe aceeași stradă — Ghegutskaia: Volodia la numărul 35, iar Djanașia, cîteva case mai departe.

Dintr-un motiv lesne de înțeles, Djanașia a început să-și depeze amintirile cu un episod despre curajul lui Maiakovski. Internatul gimnazului din Kutaissi adăpostea un ursuleț, adus de unul dintre elevi. Caraghiosul animal s-a comportat foarte amabil cu prietenii săi, pînă ce i-au crescut colții. Într-una din zile s-a năpustit asupra unui elev și, într-o clipă, curtea gimnazului a

devenit pustie. Nimeni n-a îndrăznit să-i iasă în întîmpinare, în afară de Maiakovski, care l-a prins în lanț.

Djanașia l-a vizitat adesea pe Maiakovski și a rămas surprins de nenumăratele obiecte, foarte diverse, care-i umpleau camera. Printre altele, o adevărată „flotă“ cioplită de viitorul poet din trunchiuri de copac: crucișătoare, purtătoare de mine, canoniere și alte tipuri de vase.

Prietenul lui Maiakovski își incheie amintirile cu cîteva episoade din activitatea ilegală a poetului. Ne vom permite, folosind mărturiile aceluiași Djanașia, să incheiem cu detalii că Maiakovski a absolvit clasa întâia cu note maxime, în clasa a doua au început să apară note de patru și chiar de trei, iar în a treia precumpăneau chiar acestea din urmă. Poate și pentru că Maiakovski era, pe vremea aceea, un pasionat cititor al lui Jules Verne...

VITRINA

Peisaje și oameni

Binecunoscut în țara lui de baștină, dar și peste hotare, tînărul scriitor sovietic Iuri Kazakov este acum prezent și în vitrinele librăriilor noastre, cu un volum de povestiri semnificative*. În cele aproape 300 de pagini de carte, ce grupează o suită de proze scurte, mai totdeauna dramatice, se vedește predilecția constantă a autorului pentru o peisagistică cu tonuri fine, cromate, arcută cu gingașie peste eroii și întîmplările povestirilor sale. Scriitorul, pasionat de vînătoare și de pescuit, se cufundă cu voluptate în jocurile de umbră și lumini ale naturii rusești, receptează cu o nedismulată satisfacție sunetele cîmpiei și ale întinderilor de apă, soarbe cu nesăț aromele dimineților de vară, se îmbată cu mirorurile toamnei și se însuflește în baia aburilor de gheață ai iernii.

Peisajul este un element decisiv al artei lui Kazakov, nu atît pentru frumusețile intrinsece pe care le degajă, cît, mai ales, pentru faptul că ele alcătuiesc, aproape în exclusivitate, cadrul în care scriitorul este în stare să-și însuflească personajele. Mai precis, gama sentimentelor omenești, proprii artei lui Kazakov, se face auzită doar în ținuturile liniștii perfecte. Pentru că, în general, eroii acestor povestiri sînt abstrahi din realitatea imediată și plasați de obicei în cadrul unui peisaj natural, armonios sau dur, departe de marile aglomerații umane. Liniștea amplifică fiecare gest și fiecare cuvînt și Kazakov înregistrează, mai ales, gesturile de abia schițate și cuvintele de abia șoptite. Pasiunile încrîncenate, de vaste ecouri psihice, cu încleștări dure, nu-i reușesc, așa cum se întîmplă în povestirea „Bătrînii“, unde ne întîmpină sentimentul unei „autenticități“ căutate îndelung, dar neafiate pînă la sfîrșit. Așa cum marinarii „Nordului blestemat“, sălbatic și misterios, se simt stingheriți în peisajul stilizat, mult prea populat, al stațiunilor balneare din Crimeea. O singură excepție, nuvela „Albastru și verde“, în care povestea de dragoste a doi tineri se naște, trăiește și moare între zidurile de beton și de sticlă ale unui oraș mare.

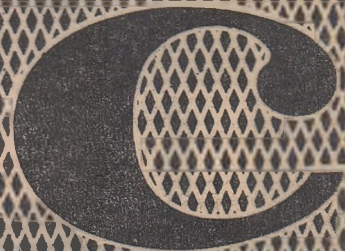
În rest, bucățile de rezistență din volum se plantează în cadrul amintit. „Dimineață liniștită“ se consumă pe malul pustiu al unui rîu; locul povestirii „În haltă“ ne-o spune titlul însuși; „Adam și Eva“ se refugiază în ținuturile mlăștinoase ale nordului; „Pe insulă“ ancurează în peisajul fermecător de straniu al nordului îndepărtat ș.a.m.d.

Fiecare dintre reacțiile eroilor vine de undeva, de departe, și se pierde de obicei fără consecințe vizibile asupra destinului lor. Scriitorul înregistrează clipa și îi conde cîntorului dreptul de a medita asupra semnificației ei. Zăbavin, căsătorit, se îndrăgostește cu prilejul unei deplasări de șefa stațiunii meteorologice izolată pe malurile mării nordice. Este o idilă de o zi. Eroii se despart fără șanse de a se revede vreodată („Pe insulă“). Agheev refuză dragostea Vikăi, dintr-un sentiment tulbure, de insatisfacție generală („Adam și Eva“). Nu vom afla niciodată dacă așteptarea înfrigurată a eroinei din „Coarne de cerb“ se va împlini.

De altfel, Kazakov nu este dispus să-și idealizeze eroii, cu toată simpatia ce le-o poartă și cu tot respectul ce-l manifestă față de existența lor. Actul de curaj al lui Volodia, care îl salvează de la înec pe Iașka, este învăluit de un

* I. Kazakov: „Adam și Eva“, Editura pentru literatură universală.

cartea

confuz sentiment de spaimă și de o repulsie fizică față de cel salvat („Dimineață liniștită“). Halterofilul grosolan, care își părăsește iubita cu nepăsare, este desigur un personaj de speță joasă, dar plînsul fetei și sfaturile ei de țarancă așezată stîrnesc doar o penibilă și îngăduitoare compătimire. („În haltă“). Uneori, însă, lucrurile se petrec invers. Egor, eroul din „Treanca fleanca“ pare la început destul de antipatic cu înfățișarea lui greoaie, nepăsătoare, cu existența redusă la funcțiile primitive. Dar iată că el începe să cînte, cu o minunată voce de bas și cu o înțelegere dureroasă a sensurilor melodiei și o undă de simpatie învăluie definitiv personajul.

Din infinitul manifestărilor posibile ale existenței, Kazakov extrage momentele ce-i sînt familiare și le captează în scoicile artei sale.

P. G.

— Nu lua coșul, s-ar putea să mai am nevoie de el!

VIAȚA LITERARĂ

VALENTIN KATAEV a împlinit 70 de ani. Cu acest prilej, revistele literare sovietice au publicat numeroase articole omagiale, consacrate activității lui creatoare. Scriitorul este bine cunoscut și în țara noastră, unde romanul „O pînă în depărtare“ s-a bucurat de un meritat succes de librărie.

IALTA, orașul unde și-a petrecut ultimii ani de viață Cehov, adăpostește tradiționalele consfătuiri ale dramaturgilor sovietici. Recent a avut loc aici cel de-al unsprezecelea seminar, la care au participat peste patruzeci de dramaturgi și oameni de teatru. Au fost prezentate, în primă lectură, numeroase piese ale dramaturgilor contemporani, unele din ele consacrate aniversării a 50 de ani de la Revoluția din Octombrie.

LA MOSCOVA a fost inaugurată, în urmă cu cîteva zile, noua clădire a Bibliotecii pentru literatură universală.

SUB ZIDURILE Kitaigorod-ului moscovit, lângă statuia lui Ivan Feodorovici, unul din primii editori de carte din Rusia, se aflau chioșcurile anticarilor ruși. Recent, s-a luat hotărîrea de a se reînnoi această tradiție. Vor fi construite noi chioșcuri și anticarii sovietici vor relua o activitate mult prețuită de iubitorii de literatură.

EDITURA „Misl“ a inițiat o enciclopedie geografică a Uniunii Sovietice, în 22 de volume. A și apărut primul volum — „Armenia“.

SECRETARIATUL Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R. a discutat, într-o ședință, planurile tematice ale revistelor literare, consacrate celei de a 50-a aniversări a Revoluției din Octombrie. Referatele prezentate au subliniat faptul că, încă de pe acum, în portofoliile redacțiilor se află numeroase lucrări betaetrice și publicistice valoroase, consacrate evenimentului.

MERIDIANE SOVIETICE

Hoinărind
prin vechiul Tbilisi

În epoca noastră, mijloacele de comunicații sînt extrem de rapide: cuvîntul tipărit sau rostit, imaginea de pe micul ecran de sticlă sau de pe marele ecran de pinză și, în ultimă instanță, chiar persoanele fizice ajung, într-un răstimp uimitor de scurt, de la un punct la altul al globului. Una din consecințele acestei apropieri a departelului este și o oarecare uniformizare a vieții moderne, cel puțin în aspectele ei exterioare. Pretutindeni (sau aproape pretutindeni), lumea se îmbracă la fel, folosește aceleași mijloace tehnice, își petrece timpul liber în mod asemănător. Deosebit de frapantă e similitudinea în ceea ce privește chipul nou al orașelor: în trăsăturile ei esențiale, arhitectura contemporană se regăsește în așezări citadine pe care le despart distanțe imense și ai cărei locuitori aparțin unor civilizații profund diferite ca vîrstă, evoluție istorică, tradiție etc. Sobrietatea, confortul, luminozitatea și ceea ce se numește cu un

în 1795, cu prilejul celei din urmă crotopiri persane.

Dar vitejia locuitorilor care l-au apărat, talentul și perseverența arhitecților și meșterilor care l-au clădit și re-clădit de fiecare dată au făcut ca vizitatorul de astăzi să poată lua contact nemijlocit și cu orașul secolelor trecute. În ce ne privește, ne-am bucurat de un privilegiu suplimentar — acela de a-l avea ghid pe prof. univ. Vahtang Beridze. Silueta lui fragilă de intelectual reunește cîteva calități de mare preț: erudiția (e director adjunct al Institutului de istorie a artei din Gruzia), o neîmormurită pasiune pentru orașul său natal și o mare dragoste față de țara noastră (e președintele filialei gruzine a Asociației de prietenie sovieto-române, se întilnește adesea și corespundează permanent cu colegii lui din București).

Cu o asemenea călăuză am parcurs, urcînd sau coborînd cîte o pantă rapidă, ulițele înguste și întortocheate ale bătrînului Tbilisi, pătrunzîndu-ne de farmecul lor romantic și oprindu-ne din lor în loc pentru a admira mai îndeaproape o biserică, o clădire, o poartă sau un zid.

Iată-ne pe strada Șavteli, pe a cărei parte carosabilă nici măcar un „Moskvici” nu s-ar putea angaja fără riscul de a-și zgîria caroseria. Bazilica An-

a transmite și comenta ultimele noutăți politice, artistice sau literare.

Prezentul însă nu se lasă dat uitării nici în vechiul Tbilisi. Nu numai pentru că e viu, în necontenită și năvalnică creștere, ci și pentru că lui i se datorează păstrarea atît de pioasă a trecutului. Cele două timpuri ale istoriei și ale existenței umane se îmbină, în capitala Gruziei, într-o armonie rar întilnită.

Nicolae Minci

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Apa care arde

Știți cum arată o fabrică de innobilare a cărbunelui? Ca după erupția Vezuviului. Totul în jur e învăluit în praf. Prin jgheaburi, unde cărbunele este separat de steril, circulă riuri de apă neagră în care se pierd mii de tone de particule infime de cărbune. Dar încotro curg aceste riuri? Și ce utilizare și-ar putea afla?

Dacă amestecul de cărbune și apă s-ar ridica la temperatura de 100 de grade, apa s-ar evapora iar particulele de cărbune s-ar aglutina. Dar pentru ca să ardă în cuptor, particulele de cărbune cu diametrul de o jumătate de milimetru ar trebui să gonească pe o distanță de zeci de metri. Firește nimeni nu se va apuca să construiască asemenea cuptoare. Există însă o altă soluție.

Un institut al industriei cărbunelui din U.R.S.S. a experimentat o metodă care constă din arderea amestecului de particule de cărbune cu apă în cuptoare obișnuite, întocmai cum se arde combustibilul lichid omogen. La adoptarea noii soluții, specialiștii au pornit de la întrebarea: ce reprezintă în fond o picătură din acest amestec? Cît cărbune poate ea să conțină? Au cercetat-o la microscop și au aflat că o picătură cu diametrul de 0,4 mm numără 416 particule de cărbune. Au mai aflat apoi și în cît timp se evaporă în cuptor apa din ea: într-o clipită. După care particulele de cărbune se aglutinează și se aprind. Picăturile devin un veritabil vulcan — un înveliș solid și fierbinte, în interiorul căruia clocotește apa. Ulterior, paralel cu creșterea temperaturii din interiorul picăturii, apa se evaporă și mai rămîne doar o minuscule sferă de cărbune. În sfîrșit, o ultimă explozie care usucă cărbunele și acesta începe să ardă.

Noua metodă este de o importanță covârșitoare dat fiind faptul că ea va lichida „mările negre” din vecinătatea fabricilor de innobilare a cărbunelui, iar particulele de cărbune astfel salvate vor fi de un real folos economiei. În Uniunea Sovietică se proiectează o centrală electrică termică alimentată cu acest combustibil atît de convenabil.

Metoda de ardere a cărbunelui amestecat cu apă va permite pentru prima oară să se automatizeze complet calea cărbunelui de la extracție pînă la cuptorul în care va arde. Iată deci că se renunță și la transportul lui pe calea ferată atît de costisitoare, se renunță, de asemenea, la magazii acoperite și se realizează în același timp o purificare a aerului în așezările de pe lîngă minele de cărbune.

„EXPO-67”

Creatorii
de modele la lucru

Așa cum am mai anunțat, pregătirile pentru organizarea participării sovietice la Expoziția universală ce se va deschide anul acesta la Montreal, în Canada, continuă într-un ritm tot mai accelerat. Organizatorii pavilionului U.R.S.S. speră să poată face vizitatorilor o seamă de plăcute surprize și într-un domeniu ai cărui corifei de pînă acum se numesc Dior, Courrèges, Yves Saint-Laurent etc. O echipă de creatori de modele din Moscova a pus la punct o colecție — evident, nu se dau deocamdată amănunte — despre care inițiatorii afirmă cu toată convingerea că va face mai mult decît o bună impresie.

Unul din inspiratorii acestei colecții, creatorul de modele Slava Zaițev, a devenit de fapt de cîteva ani o figură cunoscută pe piața internațională a modei. Publicații foarte exigente și cu

prestigiu în această materie ca „Vogue”, „Paris-Match” sau „Look” i-au reprodus de cîteva ori o seamă de creații.

Intrebat recent cum își imaginează noile modele pe care le propune Casei de modă din Moscova, Slava Zaițev a răspuns:

— Creatorii de modele sînt deseori chestionați despre felul în care le vin

Creatorul (Slava Zaițev) și modelul

ideile, cum elaborează schițele și prototipurile. Mie, trebuie să mărturisesc, astfel de întrebări mi se par destul de indiscrete. Și apoi cred că nici n-aș putea da un răspuns prea satisfăcător. Un lucru pot să spun doar — și anume că atunci cînd încep să aștern o schiță pe hîrtie sînt convins că ea a făcut în prealabil un lung stagiu în vreun sertăraș al memoriei mele. Vreo asociație posibilă cu un sarafan rusesc din secolul al 17-lea sau ornamentele din lemn ale vechilor case țărănești... Și ca să fiu mai explicit, aș dori să adaug că folclorul rus este pentru mine o adevărată cutie cu minuni în care se pot descoperi la infinit modele. Ceea ce nu înseamnă, evident, că mă mărginesc să copiez folclorul. Dar ori de cîte ori cercetez muzee de istorie, de etnografie sau de artă teatrală mă simt tentat de o combinație neobișnuită de linii sau culori, pe care apoi caut să o exprim în spiritul vremii noastre.

INDUSTRIE UȘOARĂ

Arbitrii eleganței

Și pentru că am abordat probleme de modă iată încă o știre: în cursul acestui an la Moscova urmează să-și deschidă porțile o nouă expoziție internațională, „Odejda”, consacrată uneia din problemele actuale: îmbrăcămintea epocii noastre. Într-adevăr, așa cum a declarat și Mihail Nesterov, președintele Camerei de comerț a U.R.S.S., cu prilejul unei recente conferințe de presă, îmbrăcămintea a început într-adevăr să devină o problemă căci, a fi îmbrăcat la modă, elegant și ieftin reprezintă astăzi o preocupare pentru mase tot mai largi de oameni.

La acest gen de expoziție, organizată pentru prima oară în Uniunea Sovietică și care va prezenta felurite modele de articole de îmbrăcăminte pentru femei și bărbați, încălțăminte și accesorii vestimentare, urmează să participe alături de reprezentanți ai caselor de modă sovietice care-și vor prezenta creațiile și delegații unor firme și organizații specializate din străinătate împreună cu modelele lor, așa că Moscova va deveni gazda arbitrilor eleganței din numeroase țări.

Potrivit declarațiilor organizatorilor, în cadrul expoziției un loc important îl vor ocupa noile țesături realizate din fibre naturale, artificiale și sintetice, stoffe tesute și nețesute, într-un cuvînt un bogat sortiment de materiale destinate creării unor modele elegante și comode. Vizitatorii expoziției vor avea prilejul să ia cunoștință și de cele mai recente metode de lucru de care se folosesc modelierii și croitorii, precum și de modul cum este organizată confecționarea îmbrăcămintii, individual și în serie.

Un loc nu mai puțin important îl vor ocupa și mașinile și echipamentul tehnologic destinate confecțiilor.

Ușă de lemn din secolul al XI-lea la o veche clădire din Tbilisi

ermen larg cuprinzător funcționalul și pun pecetea asupra clădirilor în care trăiesc și muncesc oamenii, chiar dacă sumite nuanțe le fac să se deosebească în unele detalii.

Iată de ce despre noile cartiere de ocuințe din Tbilisi ar fi multe de spus, dar primul lucru care-ți vine pe buze este că sînt, dacă nu surori, măcar verișoare primare cu cele din București. Aceași legătură de rudenie o întilnești de pildă și între hotelul pe care „Inturistul” îl construiește acolo și blocul-turn din Piața Palatului sau între clădirea recent dată în folosință a Palatului sporturilor din Tbilisi și ala cu aceeași destinație din Constanța.

Ceea ce nu înseamnă însă că particularul, distinctul, specificul lipsesc din capitala Gruziei sovietice. Pe de o parte ar fi greu să nu le întilnești într-un oraș întemeiat în urmă cu peste cinci-prezece veacuri, pe povirnișurile brupte ale muntelui sfînt Mtațminda. Pe de altă parte, n-ar fi de mirare ca vechiul să fi pierit cu desăvîrșire, fiind seama de nenumăratele invazii care au trecut, cu nimicitorul lor tăvălug, peste Tbilisi. Numai cruntul Tamerlan l-a incendiat de opt ori. Ultima ară cînd flăcările au mistuit o bună parte din trupul lui de piatră a fost

cișhati, care se înalță aici, a fost ridicată în secolul VI. Cupola unică și de formă conică, tipică pentru bisericile gruzine, izbutește să fie masivă și grațioasă în același timp. Clopotnița e mult mai tinără — a fost construită în 1675, cînd s-au făcut și restaurările în cărămidă ale bazilicii.

Pe vremuri, strada Șavteli era artera cea mai frecventată a orașului. De-a lungul ei își desfășeau produsele meșteșugarii evului mediu, de a căror măiestrie am luat cunoștință, muți de admirație, vîzînd obiectele lucrate de ei și păstrate în vitrinele Muzeului de artă din Tbilisi. Acum ulița e tăcută, gravă, așa încît pînă și copiii o respectă, evitînd să se joace printre zidurile care o delimitează.

Un alt monument de arhitectură religioasă a Gruziei feudale este biserica Metehi, care datează de la sfîrșitul secolului al treisprezecelea. Situată la înălțime, pe malul stîng al Kurei, rîu care traversează Tbilisi, biserica ocupă un platou pavat cu dale roase de scurgerea timpului. În imediata ei apropiere se afla odinioară palatul reginei Thamar, dar din păcate doar amintirea i se mai păstrează. O altă regină, Doredjan, a fost mai norocoasă: din palatul ei, „Sacino”, construit în 1776, s-a conservat o parte care cuprinde un splendid balcon circular, de pe care se poate lansa o privire „cinemascopică” asupra Tbilisi-ului.

Dar nu numai monarhii și monahii supraviețuiesc în memoria clădirilor din vechiul oraș. Poate și mai captivante sînt casele oamenilor de rînd, dispuse în terase din pricina reliefului accidentat. Acoperișul plat, de pămînt al uneia era pe vremuri curtea celei de deasupra ei. Aceste locuințe au dispărut, în schimb cele care există sînt pitorești într-altfel: parterul e dominat de un cerdac înălțat, a cărui balustradă pare o veritabilă dantelă în lemn. Stîlpii care susțin acest original balcon sînt și ei lucrați cu o migală evocînd arta țărănilor noștri. Clasicismul, Renașterea și tradiția populară își dau întilnire în aceste podoaabe, care, în ciuda influențelor, își mențin totuși un cachet personal.

Vraja parfumată a trecutului ne învăluie și atunci cînd parcurgem strada pe care a locuit Lermontov și care acum îi poartă numele, și atunci cînd ajungem lîngă ruinele cetății Narikala, și atunci cînd ne apropiem de vestitele băi sulfuroase, unde gruzinii de demult își tîmăduiau betșugurile, dar se adunau, asemenea romanilor, și pentru

actualitatea

CEI DOI TELEGARI

O întâmplare ciudată din viața partizanilor

Alexandr Alexandrovici Lukin e autorul citorva volume despre cekiștii sovietici. Printre ele se numără „Colaboratorul Ceka“ (după care s-a turnat un film, care a rulat și pe ecranele noastre), „Linștită Odesă“, „Operația Darul“ și povestirea documentară „Herr Doktor cade în capcană“, realizată în colaborare cu V. Ișimov și publicată anul trecut în paginile revistei noastre. Lukin a fost în timpul războiului loțiitor de comandant în detașamentul special de cekiști, condus de Eroul Uniunii Sovietice Dmitri Nikolaevici Medvedev.

La 2 aprilie 1943, ne aflam în pădurea de lângă satul Berestianî. În urmă cu câțiva timp, detașamentul nostru hotărâse să mute tabăra de partizani într-un loc mai apropiat de Rovno, „capitala“ Ucrainei aflate vremelnic sub ocupație hitleristă. În ziua aceea, tocmai când pornisem la drum cu un mare efectiv și cu aproape tot calabalacul taberei, ne ieși în cale o subunitate inamică. Lupta, scurtă dar crâncenă, ne aduse trofee bogate: arme, muniții, un convoi întreg de mașini cu echipament militar și alimente, precum și o trăsură trasă de doi telegari splendizi, care aparținuseră, evident, comandantului subunității fasciste. Ah, ce mai cai! Niciodată pînă atunci nu mai văzusem trapași atât de frumoși. Și mă pricepeam în materia asta, căci în timpul războiului civil făcusem armata în divizia 8-a de cazaci, comandată de Vitali Prîmakov. După aceea, serviciul la Ceka, urmărirea bandiților de tot soiul, care împinzeau pe atunci țara, îmi impuseseră iar să fiu cavalerist.

Cînd am văzut caii, mi-am pierdut cu totul cumpătul. Ce puteam face în pădure cu niște trapași cu adevărat princieri?! Se vedea cît de colo că nu erau deprinși și că nici nu s-ar fi putut deprinde cu o viață aspră, cum era aceea a partizanilor. „Sînt sigur că vor pieri“ — mi-am spus plin de amărăciune. Pe scurt, eram îngrijorat. Și nu numai eu. Dmitri Nikolaevici Medvedev și Serghei Trofimovici Stehov, loțiitorul politic, erau și ei abătuți.

Nu știu ce hotărîre am fi luat dacă n-ar fi intervenit Nikolai Ivanovici Kuznețov, celebrul cekișt sovietic, cunoscut în detașament sub numele conspirativ de Graciov, iar la Rovno, printre ocupanți, drept Oberleutnantul Paul Wilhelm Sibert.

În zilele acelea, falsul ofițer hitlerist tocmai se pregătea în vederea unei noi operații. Cum era și firesc, am ținut să analizăm încă o dată tema misiunii, să discutăm pe larg toate amănuntele, conform regulii că pentru agenții serviciului de informații nu există lucruri mărunte.

— Dmitri Nikolaevici — se adresă Kuznețov la un moment dat lui Medvedev — dați-mi mie caii ăștia.

Cererea era firească. Pe vremea aceea detașamentul nostru nu avea la dispoziție mașini și nici măcar motocicletele. Prin urmare, cum ar fi putut ajunge Kuznețov în uniforma lui impecabilă de ofițer, cu o groază de ordine și medalii arborate pe piept, la Rovno? Pe jos? Treizeci de kilometri? Ar fi fost o imprudență din partea noastră să-l lăsăm să plece așa și nici nu puteam să-i dăm un car cu boi. Totuși l-am refuzat. Nu știam cine umblase mai înainte cu acești cai. Dacă cineva din oraș avea să-i recunoască? Atunci soarta lui Kuznețov ar fi fost pecetluită, hitleriștii i-ar fi descoperit adevărata identitate.

Kuznețov, însă, stăruia, o ținea pe-a lui, așa încît și eu și Medvedev ne-am lăsat convinși. Dar cu o singură condiție: să meargă cu trăsura numai pînă la marginea orașului, iar acolo să o părăsească cu cai cu tot.

Apoi ne-am văzut fiecare de treburile noastre și ziua se scurse pe nesimțite. Către seară, însă, cînd mă îndreptam spre „locuința“ mea, am observat un iucru care-mi tăie răsufarea. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Și, totuși, la câțiva pași în fața mea, pășteau liniștiți, cu picioarele din față împiedicate

și apărîndu-se din cînd în cînd cu cozile stufoase de muștele sîcîitoare, superbe telegari pe care-i expediasem la Rovno în cursul dimineții.

Oare să i se fi întîmplat ceva lui Kuznețov? Conform dispozițiilor primite, încercatul cekișt ar fi trebuit să se întoarcă în tabără abia peste o săptămînă și, bineînțeles, fără cai.

Îngrijorat, l-am chemat pe ostașul de serviciu și l-am întrebat:

— S-a întors Graciov?

— Nu — răspuse el scurt.

— Atunci de unde au apărut iarăși caii ăștia?

— De la Rovno. I-au adus Majura și Bușnin...

Nu mai înțelegeam nimic. Majura și Bușnin, agenți de-ai noștri, fuseseră

Desen de I. Blioh

trimiși la Rovno cu o misiune specială. Dar nici unul dintre ei nu-l cunoștea pe Kuznețov.

I-am chemat numaidecît la mine. Băieții erau radioși; se vedea bine că erau mulțumiți de felul cum își îndeplinseseră misiunea. Începură să vorbească însuflețit, întrerupîndu-se tot timpul unul pe celălalt. I-am felicitat pentru priceperea cu care lucraseră și apoi i-am întrebat prudent, așa între altele parcă:

— Ce-i cu caii aceia de colo?

— Un trofeu adus în dar comandamentului — răspuse îmbușorat Majura. După ce ne-am îndeplinit misiunea am hotărît că e timpul să ne întorcem în tabără. Am pornit, așadar, spre „casă“ cînd, deodată, am zărit o trăsură elegantă și în ea un Fritz, plin de importanță, cu pieptul presărat cu cruci. Echipajul se îndrepta spre un restaurant. Am schimbat iute o privire cu Bușnin și ne-am înțeles din ochi că un Fritz ca ăla n-avea nevoie de niște cai așa de grozavi; în schimb nouă ne ardea buza după niște patrupeze, care să ne aducă înapoi la detașament. Așa încît, îndată ce Fritz a coborît din trăsură...

Am înlemnit; fiori de gheață mă furnica prin tot corpul. Nu cumva...

— „Și a intrat în restaurant, iar viziunea, un soldat la fel de țepăn ca și stăpînu-său, s-a făcut și el nevăzut — continuă Majura, fără să observe că mă schimbam la față — am apucat bișnor caii de hături, i-am tras la o parte și pe-aci țî-e drumul.

Am răsufat, în sfîrșit, ușurat.

— Bine, duceți-vă!

Fără să înțeleagă ce vroisem de la ei,

Majura și Bușnin plecară. Am chemat imediat pe ostașul de serviciu și l-am întrebat:

— Care partizan din Rovno se întoarcă astăzi în oraș?

— Numai Dmitri Liseikin.

— Trimite-l îndată la mine!

Liseikin se prezentă cît ai bate din palme și luă poziția de drepti.

— Uite de ce te-am chemat, Mitea — i-am spus prietenos. — Ai să mergi pînă în oraș cu murgii ăștia, iar acolo ai să scapi de ei cum vei ști. Ai înțeles?

— Am înțeles — răspuse Mitea.

Trecură două zile.

În dimineața celei de a treia, m-am sculat devreme, m-am ras și am ieșit din colibă. N-am făcut, însă, decît câțiva pași că am și încercat locul. Din nou cei doi telegari pășteau liniștiți iarba crudă dintre copaci și-mi aruncau parcă niște priviri batjocoritoare.

— Ce-i cu caii ăștia? De unde au răsărit aici? — am răcnit cît m-a ținut gura.

Alarmat, aghiotantul meu, Serghei Roșcin, veni într-o clipă la fața locului și-mi explică, încurcat, că-i adusesse în ajun, seara, omul nostru de legătură din Rovno.

caii, cu prima ocazie. Prilejul mi se ivi curînd. Același Bușnin trebuia să ducă niște instrucțiuni ilegalistiilor din oraș.

Ordinul era sever: cum ajungea la Zdobunovo, trebuia să se descotoarsească cît mai repede de cai care ne dăduseră atîta bătaie de cap.

După ce ostașul plecă am răsufat și eu în sfîrșit liniștit. Eram convins că de data aceasta „problema“ s-a rezolvat.

Ajuns cu bine în oraș, Bușnin intră să bea un ceai cald într-un local de lângă gară, unde găsi un client pentru cai. Îi dădu, bineînțeles, pe un preț nu prea mare ca să scape de ei. După ce încheie tîrgul și achită consumația, Bușnin plecă la treburile lui. Se pregătea de drum și tînrul care cumpărase minunăția de telegari. Dar... lanțul miracolelor nu se închisese încă. Scena vînzării fusese urmărită cu luare aminte de Ivan Tarasovici Prihodko, agent al serviciului nostru de informații din Rovno, un om energic și întreprinzător. La Zdobunovo, Prihodko propoza de obicei în casa fraților ilegalisti Șmereg. Șmereg cel mare — Mihail — era căsătorit cu o soră de-a lui Anastasia.

Prihodko era un bărbat curajos, cu înfățișare impunătoare. Avea acte în regulă, bine întocmite, care nu dădeau nimic de bănuit.

Fără să stea prea mult pe gînduri Vanea se îndreptă spre măsuta la care se dăduse noul stăpîn al cailor și-l întrebă în șoaptă, dar cu o voce de rău augur:

— Așa, care va să zică, cumperi ca furati de partizani de la autoritățile germane?

— De la ce partizani? — rosti alb-cavatul de spaimă ghinionistul speculant.

— Mai și întrebă? — replică ame-nințător Ivan. Despre caii de colo vorba. Dar să lăsăm vorbăria și să mergem știi tu unde.

Văzînd că intrase rău la apă, omul nostru începu să se roage de „călăul lui“:

— Nu mă nenoroci, nene! De undă era să știu că vînzătorul era partizan! Am vrut să cîștig și eu un ban. Dacă acum banii ducă-se pe pustii, îți dăruiesc caii numai lasă-mă să plec de la plata domnului.

În cele din urmă, după ce speculantul răgușise tot rugîndu-se de el, Prihodko se milostivi și... luă caii. Așa ajunseră focșii telegari în curtea lui Șmereg.

Dar seara, cu puțin timp înainte de ora la care se interzicea circulația pe străzi, în poarta familiei Șmereg bătea cineva.

Anastasia îl pofti pe omul de legătură în salon. Și, spre marea lui uimire, Vanea Prihodko recunoscu în trimisul detașamentului pe care-l aștepta de aproape două zile pe vînzătorul de cai din restaurant.

A doua zi dimineața omul de legătură plecă, iar Prihodko, amărît și deorientat, luă cei doi murgi din curte și plecă fără nici o țintă. Se întoarce tîrziu către seară. Bine dispus, Nastă trebuia în bucătărie.

— Ai picat tocmai bine, Vanea, șează-te la masă.

Prihodko se așeză, iar soră-sa spori-văia într-una:

— Am avut astăzi mare noroc. Cu am ajuns la piață, nenea Stepan — cunoști, nu? — de la tarabele carne, m-a și luat în primire. „Ți Nastka, niște carne proaspătă, sînt vîndute două kile și jumătate. Fiindcă te vînd, țî-o dau mai ieftin“. Curat noi să găsești acum carne proaspătă piață. Am luat-o, nițî vorbă...

Ultimele cuvinte Ivan nici nu le răsuculă, atît era de tulburat. Cum nu-l cunoaștea pe nenea Stepan de la tarabele cu carne? Doar cu mîna lui dăduse caii, chiar în dimineața ace-

INTERVIU

Cu Sanda Manu despre un animal ciudat

La teatrul „C. I. Nottara“ a avut loc ieri premiera piesei „Acest animal ciudat“, dramatizare de G. Aroust după douăsprezece schițe de Cehov. Ne-am adresat Sandei Manu, care semnează regia spectacolului.

— În ce măsură rămâne lucrarea lui Aroust fidelă textelor cehoviene?

— Plecând de la un grup de 12 schițe — materialul primar furnizat de Cehov — Aroust creează o piesă nouă și originală. Certitudinea că în orice om există simburile purificator constituie ideea prin care episoadele se încheagă în unitatea piesei. Eroul ei central este omul neidealizat, omul cu toate defectele și calitățile sale, piesa pledând pentru necesitatea încrederii în om. Ea demonstrează că, așa cum sub orice aparență strălucitoare se poate ascunde putregaiul, tot astfel din mocirlă poate apărea sublimul, iar acest sublim trebuie căutat cu încăpăținare. Umanismul este lucrul principal pe care Aroust l-a reținut de la Cehov și în acest context este de minimă importanță faptul că el a schimbat dialogul schițelor, a inversat situații sau a simplificat conflicte. De asemenea el păstrează de la Cehov și economia de mijloace cu care realizează dramatizarea.

— Cum se traduc în spectacol aceste idei?

— Am căutat ca sobrietatea lui Cehov-Aroust să-și găsească corespondent în simplitatea montării, într-un spectacol stilizat. Din realismul deplin cu care ne-au obișnuit spectacolele cehoviene am păstrat numai realismul inferior, realismul interpretării. De aceea am eliminat orice detaliu de priză decor, costum sau recuzită, chiar dacă ele ar fi adus un plus de culoare de epocă și am insistat asupra fidelității în interpretare.

— La crearea acestei atmosfere probabil că actorii și decorul aduc contribuția cea mai însemnată.

— Din punctul de vedere al interpretării actoricești, piesa este foarte grea, cerind un efort de concentrare cu totul neobișnuit. De aceea, de altfel, în Franța rolul principal feminin a fost încredințat uneia dintre cele mai mari interprete de azi, Delphine Seyrig, iar în Italia piesa e jucată de mari actori ca Giulia Lazzarini și Giulio Bosetti. La noi, George Constantin și Gilda Marinescu interpretează cîte șapte roluri, iar Mihai Heroveanu — trei, toate trecerile de la un personaj la altul făcându-se pe scenă la vedere, în câteva secunde.

Scenografia este semnată de Erwin Kuttler. Este vorba de un decor unic, stilizat, reprezentînd o pădure de meseceni. Am încercat astfel să realizăm și în decor aceeași dualitate stilizare-realism interior care stă la baza întregului spectacol.

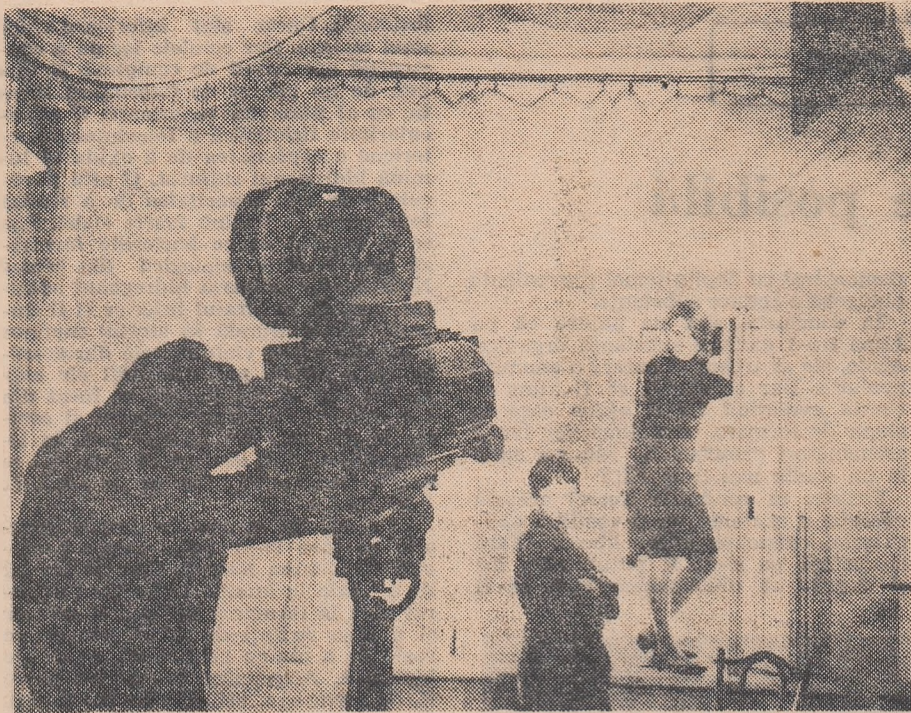
C. Corciovescu

TEATRU

În West-End

In cartierul londonez West-End, unde sînt aglomerate cele mai multe teatre ale capitalei, stagiunea 1967 are

arta

În studioul din Odesa se turnează ultimele secvențe din filmul „Scurte întâlniri“, scris, regizat și interpretat de Kira Muratova. În fotografie: autoarea (stînga) și o altă interpretă, Nina Ruslanova.

un repertoriu în continuare variat, în care dramaturgia rusă și sovietică deține poziții importante. După Shakespeare, dramaturgul cel mai jucat la Londra e Cehov. Dar în noua stagiune Cehov va fi nu numai autor, ci și erou. „Royal Shakespeare Theater“ (Aldwiche) pune în scenă piesa „Fericirea mea ironică“ de L. Maliughin, în traducerea Olgăi Franklin, piesă care se bazează, cum se știe, pe corespondența purtată de Cehov cu rudele și prietenii săi.

Același teatru condus de Peter Hall, regizorul unui foarte gustat spectacol cu „Revizorul“ de Gogol, pregătește pentru aniversarea Revoluției din Octombrie piesa artistico-documentară „Revoluția rusă“.

Paralel, marele teatru londonez se pregătește intens pentru apropiatul turneu pe care îl va întreprinde în U.R.S.S. El se va prezenta cu „Macbeth“ — una dintre cele șase piese shakespeariene pe care Peter Hall intenționează să le pună în scenă în actuala stagiune, cu Paul Scofield în rolul principal.

Noua dramaturgie sovietică este și ea prezentă în West-End. De curînd la teatrul „Fortune“ a avut loc premiera piesei „Bietul meu Marat“ de Arbuzov, despre care toate cronicile teatrale au avut aprecieri favorabile.

TURNEE

Succesul

Irinei Arhipova

„Arhipova a fascinat auditoriul!“ „Steaua Teatrului Mare smulge ovații după ovații!“ „Într-un cuvînt — triumf!“ — iată doar cîteva titluri sub care critica muzicală americană a consensnat recentul turneu al mezzosopranei Irina Arhipova în Statele Unite.

Este a doua întîlnire a cîntăreței sovietice cu publicul american. Prima dată, în 1964, ea a concertat în statele nordice ale S. U. A., de rîndul acesta în statele apusene și răsăritene. Itinerarul a cuprins cîteva centre universitare, cu un public deosebit de cald și entuziast.

„Am cîntat întodeauna cu plăcere în fața tineretului studentesc, care e mult mai liber de prejudecăți. Am avut o nouă confirmare chiar la începutul turneului meu. Facultatea de artă a Universității din Provo a organizat o mare recepție în cinstea mea. Știam că pînă la mine nici un artist sovietic nu vizitase acest oraș. De aceea m-au impresionat în mod deosebit nu numai aplauzele auditoriului, ci și primirea pe care mi-au făcut-o gazdele“ — notează Irina Arhipova.

Un alt gest de simpatie de care cîntăreața își amintește cu multă plăcere a fost acela făcut de muzicienii din Los Angeles, care tocmai se aflau în grevă cînd Irina Arhipova și-a început turneul în orașul lor. Aflînd că trebuie să acompanieze o cîntăreață

sovietică, ei au întrerupt greva. Sub conducerea tînarului dirijor Lawrence Foster, orchestra a executat pentru prima oară la Los Angeles, uvertura operii „Logodnica țarului“ de Rimski-Korsakov, foarte bine primită de public.

CINEMA

Pe generic

Elina Bîstrițkaia

Pe malurile pitorești ale fluviului siberian Oka s-au strîns cîteva celebrități ca să transpună pe ecran piesa lui Maxim Gorki, „Vilegiaturistii“.

Bagheta dirijorală se află în mîinile sigure ale artistului poporului Boris Babocikin, care conduce filmările în dublă ipostază: de regizor și interpret.

Destinul artistic al lui Babocikin este legat de mulți ani de piesa lui Gorki. În 1938, devenind conducătorul artistic al Teatrului Mare din Leningrad, el a pus pentru prima oară în scenă „Vilegiaturistii“. Spectacolul s-a bucurat de mult succes și numai războiul, care i-a împrăștiat pe actori prin toată țara, a întrerupt reprezentațiile. După război, Babocikin a revenit la spectacol, dar cu alți actori. În 1952, a montat piesa pentru a treia oară la Teatrul de dramă din Sofia, iar acum doi ani, cînd i s-a propus să aleagă o piesă pentru jubileul său, s-a oprit tot la „Vilegiaturistii“. De data aceasta a pus-o în scenă la Teatrul Mic din Moscova, recurgînd la un ansamblu care cuprinde nume răsunătoare: Elina Bîstrițkaia, Rufina Nifontova, I. Liubeznov, A. Lariionov, S. Annenkov și... însuși Babocikin. Acum, filmul, în care joacă aceiași interpreți de la teatru, marchează o nouă etapă în relațiile dintre artist și piesă.

„Vilegiaturistii“ nu va fi un film-spectacol. Transformarea piesei — cu dialoguri ample, încărcate — în scenariu nu a fost simplă. Totuși, autorii s-au străduit să îmbine armonios lăconismul și dinamismul cinematografic cu cuvîntul gorkian.

Întoarcerea vechilor prieteni

Specialiștii sovietici desfășoară o intensă muncă de restaurare și repunere în circuit a unor filme vechi, îndrăgite de public. Din 1958 s-au întors pe ecran 175 de filme, printre care „Crucișătorul Potemkin“ al lui Eisenstein, „Ceapav“ al fraților Vasiliev, „Lenin în Octombrie“ și „Lenin în 1918“ ale lui Mihail Romm, „Omul cu arma“ al lui Serghei Iutkevici, trilogia despre Maxim a lui Grigori Kozințev și Leonid Trauberg, „Noi cei din Kronstadt“ al lui Efim Dzigan și multe altele.

După o lungă absență au revenit pe afiș „Drăcușorii roșii“, „Croitorul din

Torjok“, „Polikuška“, „Procesul celor trei milioane“, „Părintele Serghe“, pelicule foarte populare la vremea lor.

Filmele restaurate sînt trimise în tiraje foarte mari, asemenea celor noi. Unele revin în sălile de spectacol în cadrul festiv al unor premiere, cu participarea colectivului de autori. E cazul „Tinerei gărzi“ al lui Gherasimov, care a fost vizionat după a doua premieră de aproape douăzeci de milioane de spectatori — cifră pe care ar putea-o invidia multe producții recente — sau al altor filme populare, ca „Cercul“, care a împlinit trei decenii, „Noi cei din Kronstadt“ etc.

Restaurarea filmelor este o operație foarte delicată și grea, căci practic ele se nasc a doua oară. Timpul distruge pelicula, negativele se alterează. În afară de asta, față de epoca în care au fost realizate s-a perfecționat foarte mult aparatul de filmare și proiecție. Unele filme sînt sonorizate din nou, la altele s-a refăcut montajul. De altfel la procesul de restaurare participă și creatorii filmelor — regizori, actori.

Anul acesta, cu ocazia semicentenarului Revoluției, vor reveni pe ecran filme de mare succes, care au absentat o vreme, ca „Marea cotitură“, „Balada Siberiei“, „Ea apără Patria“, „Curcubeul“, „Konstantin Zaslunov“, „Întîlnire pe Elba“, „Zoia“, „Povestea unui om adevărat“, „Comunistul“, „Pavel Koriaciaghin“, „Kotovski“ și altele.

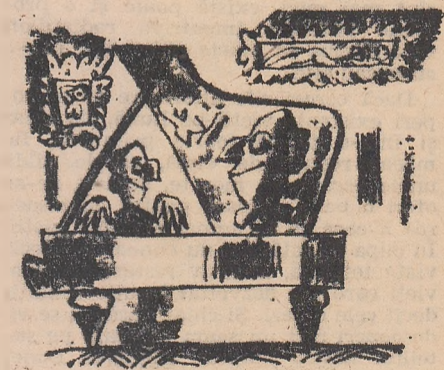
De asemenea va putea fi văzut de noi generații de spectatori „Mama“ de Vsevolod Pudovkin, care împreună cu „Crucișătorul Potemkin“ figurează pe lista celor mai bune zece filme din lume.

Cine face filmele? III

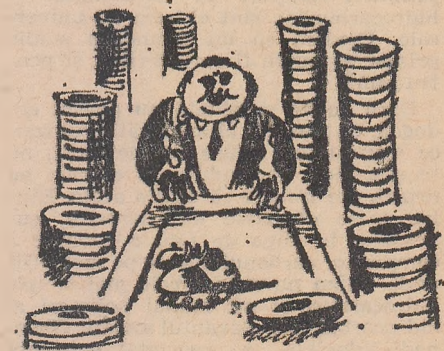
Texte și desene de Alexandr Mitta

— Trebuia să procur un car pentru Nabucodonosor — ne spune recuzitorul. — Dar mi-au venit în vizită fratele și nepotul meu. Am petrecut trei zile. Unde se putea duce Nabucodonosor fără trăsurică? Nicăieri! Așa că timp de trei zile nu s-a filmat. Cine face deci filmul, Nabucodonosor sau eu?

— Scriu muzică de concert — ne spune compozitorul, zîmbind cu un aer condescendent. — În cinema nu fac muzică, fac un film. Datorită muzicii mele totul arată altfel.

— Ceea ce aveți în cutii — ne spune operatorul de proiecție — nu e un film, ci o peliculă. Filmul se naște abia atunci cînd e proiectat. Dar dacă nu-l proiectez?... Deci cine face filmele?

(Va urma)

COSMOLOGIE

Viața pe Lună e posibilă

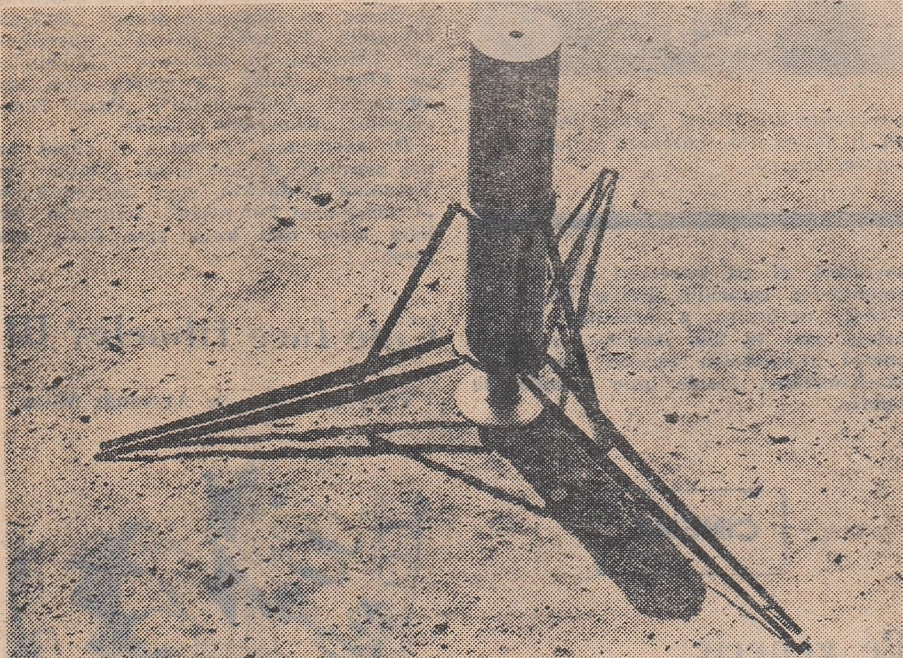
Ne este oare permis să afirmăm azi categoric că Luna este cu totul lipsită de viață, că nu vom putea afla pe ea nici un fel de date care să ateste existența vieții?

Firește, ar fi greșit să judecăm astfel. Se știe doar că viața o dată apărută dobândește o mare capacitate de adaptare la condițiile exterioare. Și nu e de fel ușor să ne imaginăm limitele acestei capacități. Să admitem pentru o clipă că pe planeta noastră nu ar fi existat viața pe continente, ci numai în mări și oceane, cum s-a și întâmplat, de altfel, într-o anumită perioadă a

demonstrat cu deplină temei proveniența abiogenă a acestor substanțe.

În concluzie, sînt de părere că pe Lună nu-s excluse substanțe organice. Acolo, ele ar trebui să sufere o anumită evoluție. Dar ce stadiu să fi atins această evoluție? Să fi ajuns oare în etapa de formare a polimerilor înalți asemănători proteinelor, sau s-a oprit la un stadiu mai timpuriu?

Firește, în condițiile Terrei această evoluție a necesitat, ca o condiție obligatorie, existența apei libere. Fără hidrosferă ea n-ar fi putut avea loc și e greu să presupunem cum ar fi

Capcana pentru microbi va descoperi, poate, forme de viață și pe alte planete.

existenței Terrei. În acele condiții, ar fi fost extrem de greu să admitti ipoteza existenței vieții pe uscat. Dar viața este o formă de mișcare a materiei, care apare în mod firesc în anumite stadii ale evoluției materiei, după ce au fost create condițiile corespunzătoare. Deci avem dreptul să afirmăm că, poate nu acum, ci într-o perioadă anterioară viața ar fi putut totuși apărea pe Lună. Organismele vii s-ar fi putut adapta condițiilor aspre ale satelitelui nostru pătrunzînd, de pildă, în adîncurile solului lunar. Acolo oscilațiile temperaturii sînt mai mici, există poate și o protecție naturală împotriva radiațiilor, nu-i exclus să existe chiar apă într-o stare sau alta.

Dacă cercetările ulterioare ar descoperi existența vieții pe Lună, fie chiar și într-o formă foarte primitivă, fie măcar resturi de viață, ca de pildă unele organisme moarte, aceasta ne-ar oferi o bază serioasă pentru cunoașterea a ceea ce se numește esența vieții. În clipa de față, noi nu cunoaștem decît viața terestră, inclusiv resturi ale unei vieți care s-a dezvoltat în alte condiții decît cele de azi. Și chiar dacă nu se va descoperi nici un semn de viață pe satelitul nostru natural, studiul Lunii ar putea totuși da foarte multe elemente prețioase pentru cunoașterea vieții în general.

Pe Terra viața a apărut ca rezultat al evoluției compușilor carbonului. Această evoluție a cunoscut, se știe, mai multe stadii, și etapele ei inițiale (aparitia și transformarea celor mai primitivi compuși ai carbonului — hidrocarburile), sînt extrem de universale. Credem că un asemenea stadiu primar ar putea fi caracteristic și pentru Lună.

Dacă aceste substanțe au apărut endogen, ca rezultat al activității vulcanice sau au fost aduse de meteoriți, nu se știe încă, dar indiferent ce cale au urmat, ele trebuie să existe acolo. Dintre toate obiectele extraterestre, cunoaștem în clipa de față o evoluție a compușilor carbonului doar pe meteoriți unde aflăm nu numai cele mai simple hidrocarburi și nu numai polimeri ai hidrocarburilor. Savantul sovietic Ghennadi Vdovikin a constatat existența pe meteoriți și a numeroși compuși organici: aminoacizii. Ba unele cercetări au relevat posibilitatea formării pe anumiți meteoriți a nucleotidelor.

Acum cîțiva ani, mai mulți cercetători au emis ipoteza că substanțele organice din meteoriți ar fi de proveniență biogenă. Astăzi această ipoteză poate fi considerată depășită, căci s-a

decurs în alte condiții. Socotesc că studierea nemijlocită a substanțelor organice neterestre și a evoluției lor pe alte planete și pe satelitul nostru poate oferi foarte multe date pentru cunoașterea căilor pe care le-a urmat apariția vieții.

Acad. Aleksandr Oparin

HIDROBIOLOGIE

Ocrotitorii
Mării Negre

Marea Neagră este unicul rezervor de apă de pe planeta noastră „otrivit“ cu hidrogen sulfurat! Gazul atît de nociv a scutit de prezența lui numai straturile de apă pînă la 200 de metri adîncime, singurele populate de animale. Sub această limită viața în Marea Neagră se rezumă la unele microorganisme care pot trăi și fără oxigen. Care este explicația acestui fenomen neobișnuit?

În cercetările lor, microbiologii au constatat printre altele că limita de sus a zonei lipsite de viață coincide exact cu bariera pînă la care pătrunde lumina în adîncime. Pentru început ei au admis că această coincidență nu poate fi întîmplătoare și au încercat să o lămurască. Cunoșcînd uimitoarea diversitate a metabolismului la bacterii, s-a presupus că vinovate de existența barierei pot fi numai bacteriile capabile de fotosinteză.

Să ne amintim pe scurt ce este procesul de fotosinteză. Părerea larg răspîndită că, în cadrul lui, formarea de substanțe organice cu ajutorul luminii solare este întotdeauna însoțită de eliberarea de oxigen într-o cantitate echivalentă cantității de bioxid de carbon absorbit nu corespunde totdeauna realității. Puțini sînt cei care știu că bacteriile capabile de fotosinteză nu sînt în schimb capabile să elibereze oxigen. Mai mult, pentru ele oxigenul este un toxic. În schimb, eliberarea bioxidului de carbon în procesul de fotosinteză, în condițiile folosirii unor compuși organici, este un fenomen normal.

Bacteriile despre care vorbeam sînt cele mai mici organisme capabile de fo-

tosinteză. Unele sînt inferioare chiar unui micron. Dar celulele lor au o construcție neobișnuit de complexă și dispun de un aparat de fotosinteză identic cu al plantelor superioare. O particularitate fiziologică a fotosintezei bacteriene e capacitatea de a oxida la lumină hidrogenul sulfurat. O altă particularitate este capacitatea de a realiza fotosinteză la lumină foarte slabă. Așa se și explică de ce bacteriile formează acea barieră biologică din Marea Neagră. Ele oxidează hidrogenul sulfurat existent în stratul inferior și îl împiedică să pătrundă în stratul superior protejînd astfel viețuitoarele din această zonă. Aceste particularități ale bacteriilor din Marea Neagră au făcut din ele obiectul de studiu preferat al multor laboratoare din diferite țări. În Uniunea Sovietică de bariera biologică se ocupă laboratorul condus de acad. L. Șapoșnikov.

Și acum cîteva cuvinte despre foloasele pe care le-ar putea aduce bacteriile din Marea Neagră. Capacitatea lor de a oxida la lumină hidrogenul sulfurat pînă la formarea sulfului elementar și a unor sulfați deschide perspective reale de a obține acid sulfuric pe cale biologică. Activitatea bacteriilor poate fi, de asemenea, utilizată în energetică. Într-adevăr, în condițiile diferenței de potențiale dintre electrozi — unul aflat în etajul de deasupra barierei iar altul în etajul de sub barieră — ar trebui să se nască curent electric. Aceste constatări sînt însă deocamdată în faza de ipoteză.

ENERGETICĂ

Cărbune + uraniu +
deuteriu = optimism

În momentul de față, omenirea folosește pe scară largă șase surse mai importante de energie: electrică, mecanică, termică, chimică, radiantă și nucleară. Cea electrică deține deocamdată supremația asupra celorlalte. Pînă și inginerii confundă adesea energia cu electricitatea și, de aceea, de cele mai multe ori aceste două noțiuni par sinonime. Popularitatea de care se bucură energia electrică se datorează faptului că poate fi ușor transformată în lucru mecanic util, este ușor de „transportat“ și, în general, fără ea, lumea modernă e de neconceput. Într-adevăr, dacă în ultimele decenii consumul mondial de energie în ansamblu a crescut anual cu 3-4 la sută, consumul de energie electrică, luat separat, a cunoscut o creștere de două ori mai mare.

În viitor cererea de energie electrică va atîrna la fel de greu în balanța energetică. Dar producția? Pînă în 1980 numai U.R.S.S. va produce 3.10^{12} kWh energie electrică sau, dacă vreți, o cantitate exprimată prin cifra 3 urmată de douăsprezece zerouri. Paralel cu consumul crește prin urmare și producția. Dar crește ea oare în mod corespunzător? Și va putea ține în continuare pasul cu consumul?

Se știe că în clipa de față cea mai mare cantitate de energie electrică este furnizată de centralele cu turbine cu abur. În ele aburul se obține prin arderea huilei, cărbunelui brun, gazului natural sau a unor deșeurii de la prelucrarea țițeiului. Această situație se va mai menține, probabil, și în următorii 10-20 de ani, deși spre sfîrșitul perioadei în unele țări rolul preponderent va reveni în acest domeniu centralelor electrice atomice.

Progresul viitor al energiei va fi condiționat în mare măsură de felul cum va spori puterea verigii cazan-turbina-generator care astăzi a și ajuns la un milion de kW. Dar nici de aici nu ne putem aștepta la o creștere considerabilă a randamentului. Să privim de aceea într-un viitor mai îndepărtat.

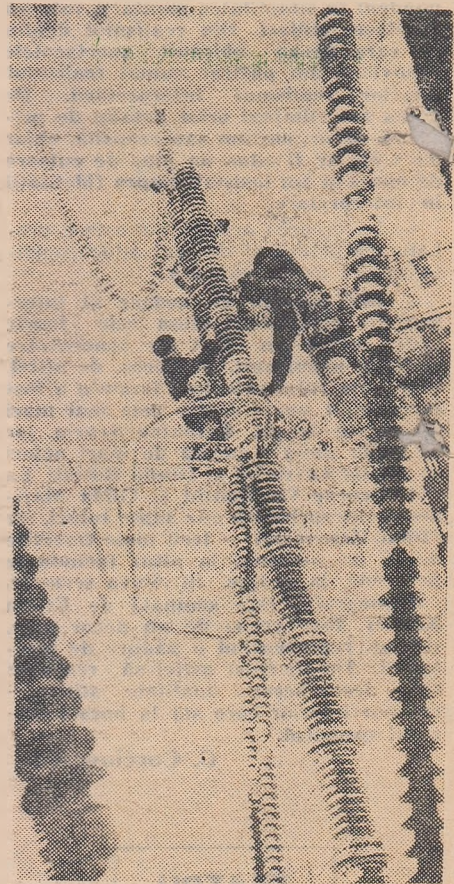
În clipa de față există destule studii și proiecte fundamentate pe posibilitatea generării unor cantități importante de energie electrică cu metode noi care să asigure un randament de 50-65 la sută. Aici trebuie subliniat ca un lucru important faptul că devine posibilă ridicarea pe o treaptă foarte înaltă a temperaturii de lucru, ca urmare a renunțării la turbine și, în general, la piesele mobile. Dar pentru că noile metode își pierd eficacitatea la temperaturi joase, sînt necesare unele modificări în sensul ca noile instalații să fie completate și cu agregate obișnuite.

Potrivit calculelor unor specialiști sovietici și din alte țări, consumul total de energie va spori pînă în anul 2000 de aproximativ cinci ori. Socotînd acest ritm de creștere permanent, ei privesc totuși cu optimism viitorul. Izvorul acestui optimism trebuie căutat în a-

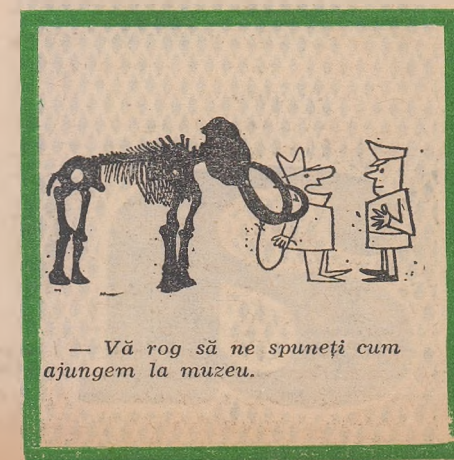
știința

dîncurile pămîntului care ascund milioane de tone de uraniu și toriu. La un loc ele pot asigura o cantitate de energie mai mare decît toate rezervele de combustibili organici. Academicianul M. A. Stirkovici este de părere că ne putem aștepta ca în secolul următor, pînă în anul 2065, omenirea să consume

Înterupătorul de înaltă tensiune, o verigă importantă în lanțul transmiterii energiei electrice.

abia 15 la sută din resursele energetice mondiale care nu mai pot fi reinnoite. Mai mult, apele Oceanului mondial conțin pînă la 5 miliarde de tone de uraniu, deci de sute de ori mai mult decît conține scoarța terestră. În sfîrșit, omenirea poate spera că va izbucni să soluționeze problema dirijării reacției termionucleare, sursă nesecată de energie, date fiind imensele rezerve de deuteriu.

— Vă rog să ne spuneți cum ajungem la muzeu.

CHIMIE

Unelte de preț: catalizatorii

Dacă nivelul unei științe se măsoară după instrumentele de care dispune, dacă progresele pe care le realizează sînt legate de uneltele pe care le folosește, atunci se pare că chimia este pe cale de a face un salt remarcabil. Actualmente, cercetătorii studiază și experimentează o serie de „unelte” noi, unele dintre ele intrate deja în practică cu rezultate dintre cele mai promițătoare. În fapt, e vorba mai degrabă de o serie de agenți decît de unelte: ne referim în primul rînd la catalizatori, acei „martori mijlocitori” fără de care efectuarea unor reacții ar fi imposibilă sau foarte lungă.

Multă vreme alegerea catalizatorilor a fost pur empirică. Fiecare sinteză, fiecare categorie de reacții necesita multiple tatonări pînă la descoperirea agentului cel mai eficient. Acum situația

sector de activitate a început să cunoască o largă dezvoltare începînd abia cu momentul în care s-a reușit să se producă radioelemente artificiale. Și există astăzi o asemenea abundență de izotopi artificiali radioactivi, încît devine posibilă găsirea unei surse exact adaptate la problema de rezolvat. Așa, de pildă, dacă într-o reacție care face să intervină atomi de fier sînt folosiți cîțiva atomi radioactivi din acest metal, devine posibil, studiindu-li-se repartiția, să se culeagă date importante asupra mecanismului reacției, vitezei sale și echilibrului care se stabilește.

Dar radiația poate juca, mai ales, rolul de catalizator. În următorii ani se vor înmulți probabil instalațiile industriale în care o sursă puternică va face să convergă un fascicul de raze asupra reactivilor, forțînd cu energia lor reacția. Cu alte cuvinte, două corpuri care altfel n-ar fi dat naștere la o reacție acum o vor putea face. Datorită iradiației, unele produse clasice ale industriei de sinteză vor putea fi obținute pe căi noi. Se pare că cercetătorii sovietici au reușit să sintetizeze fenolul, un compus de bază al industriei, pornind de la doi reactivi extrem de ieftini: benzenul și apa!

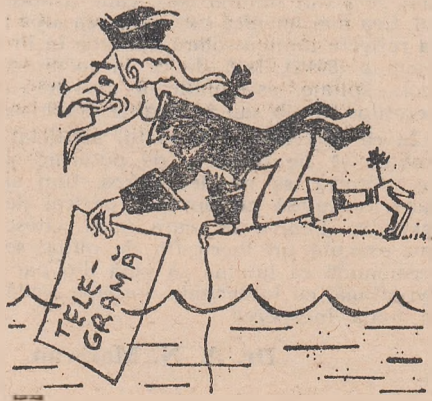
În fine, ceea ce se cere de la o unealtă nouă este și capacitatea de a fabrica, mai solid, obiectele de uz curent. Or, radiațiile prezintă și acest avantaj, deoarece contribuie la ameliorarea materialelor plastice (o peliculă de polietilenă devine de cinci ori mai rezistentă), la creșterea rezistenței izolanților, a cauciucului și a fibrelor sintetice, la hidrogenarea cărbunelui, adică la transformarea lui din solid în lichid, la sterilizarea instrumentelor chirurgicale și conservarea produselor agricole etc.

FIZICĂ

Ipoteza lui Münchhausen...

Vă amintiți că baronul Münchhausen, vrînd să dea de știre unui prieten aflat de partea cealaltă a oceanului că are de gînd să plece în America, a aruncat în apă două pietre? Fără voia lui, binecunoscutul erou literar a preconizat un fenomen ale cărui însușiri aveau să fie studiate abia în zilele noastre.

Experimentind propagarea undelor acustice în mediul lichid, un grup de fizicieni sovietici a observat, în vara anului 1946, un fenomen curios: intensitatea sunetelor provenite de la exploziile repetate pe care le declanșau una din cele două nave ale expediției științifice din Oceanul Pacific, nu slăbea pe

măsură ce navele se depărtau, ci ajungea la bordul celeilalte aproape intactă. Observații similare au fost consemnate și de cercetători americani. Curînd după aceea acusticianul L. M. Brehovski a formulat ideea că în apa oceanului planctar există un strat deosebit de prielnic răspîndirii undelor sonore, un fel de canal acustic determinat de temperatura și gradul de salinitate al apei, precum și de presiunea hidrostatică. Prin acest canal undele acustice se propagă la distanțe foarte mari fără pierderi sensibile de intensitate.

Recordul de propagare a sunetului a fost înregistrat pe o distanță de 22.000 de kilometri. O puternică explozie (de 20 de kilograme de trol) provocată lîn-

insulele Bermude a putut fi semnalată pe fîrmlul australian.

Așadar invenția baronului Münchhausen nu e chiar atît de năstrușnică, iar ideea „telegrafului marin” a și început să prindă viață. Există, de exemplu, baze de recepție hidroacustică pentru interceptarea semnalelor trimise de navele avariate. În caz de pericol, ele lansează mici bombe care explozează la o adîncime de 1500 de metri, în apropierea axului canalului acustic. Cu ajutorul semnalelor sonore baza hidroacustică stabilește coordonatele navei.

Particularitățile propagării sunetului în apa oceanelor îi preocupă și pe savanții japonezi care speră să prevadă, prin intermediul undelor sonore, declanșarea catastrofelor valuri tsunami. Se știe că erupția unui vulcan submarin sau eutremurile subacvatice, care generează fenomenul tsunami, sînt însoțite de o puternică undă sonoră. Ea înaintează de zece ori mai repede decît imensele valuri și poate deci să aducă pe fîrm vestea calamității înainte de a fi prea tîrziu.

Recent, în cercurile de specialitate s-a vorbit despre descoperirea unui nou tip de unde, numite hidronice, care există în apă și sînt capabile să se propage cu o viteză apropiată de aceea a luminii. Este, deocamdată, o ipoteză. Rămîne, însă, certitudinea că sunetul este singurul tip de radiație în stare să se răspîndească în ocean pe distanțe mari și să aducă deci oamenilor serviciu important.

ȘTIINȚĂ DISTRACTIVĂ

Care-i explicația?

1. De ce camioanele care transportă greutăți mari au roțile duble și mai late decît cele obișnuite?

2. De ce diamantul, care este și el un cărbune, nu lasă cenușă după ce arde, ca oricare alt cărbune?

3. De ce cauciucurile uzate ale unui automobil fac ca indicatorul să arate o viteză superioară celei reale?

4. De ce după ploaie se usucă mai repede pămîntul bătătorit al unei cărări decît pămîntul nebătătorit, de alături?

5. De ce un balon care plutește liber, în aer, este prada vîntului și nu-și poate schimba direcția, în timp ce bărcile cu pînze, împinse tot de vînt, se pot îndrepta unde vor?

lat-o:

1. Pentru ca presiunea exercitată de încărcătura lor să se repartizeze pe o suprafață mai mare, altfel ar strica șoselele.

2. Cărbunele obținut arde de fapt fără a lăsa nici o urmă, dar el conține și impurități, cărora îi se datorează ceea ce numim cenușă. Diamantul, însă, fiind cel mai pur cărbune nu lasă prin ardere asemenea resturi.

3. Deoarece prin uzare, deci prin scăderea diametrului roților, ele se vor învîrta de mai multe ori pe aceeași distanță, iar indicatorul rămîne permanent legat de roată.

4. În stratul de pămînt bătătorit se formează canale de diametre mici asemenea unor tuburi capilare, prin care apa se urcă la suprafață și se evaporă. Acest fenomen nu are loc în straturile nebătătorite.

5. Balonul e înconjurat peste tot de același mediu — aerul —, pe cînd barca, deși împinsă de vînt, este parțial scufundată în apă. Aceasta pune o rezistență mai mare decît aerul și dă cîrmei posibilitatea de „rezemare”, deci de a stabili direcția.

FENOMENUL

ARHEOLOGIE

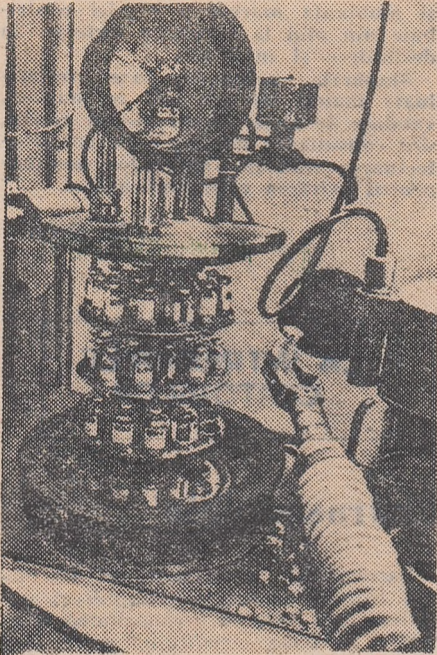
Solurile devin transparente!

În epoca noastră, arheologia și-a perfecționat metodele de lucru în asemenea măsură, încît a ajuns să detecteze vestigii care odinioară rămîneau invizibile cercetătorilor. Pentru aceasta ea dispune de mijloace dintre cele mai diverse, începînd de la „unelte” cum ar fi magnetometrul cu protoni și pînă la mijloace moderne de investigație ca fotografierea aeriană folosită frecvent în Uniunea Sovietică. Despre aceste metode care permit o extindere și o aprofundare considerabile a cercetărilor am mai scris în revista noastră.

Ceea ce îi incomodează cel mai adesea pe arheologii actuali în cercetările lor este însă faptul că nu pot studia de la o înălțime de numai cîțiva metri zonele în care întreprind săpături. De asemeni, îi deranjează și faptul că nu pot înregistra cu cea mai mare precizie fiecare moment al săpăturilor. Dar iată că, recent, ei au reușit să pună la punct un nou dispozitiv care înlătură inconvenientul. E vorba de un aparat destul de simplu ca concepție, denumit bipod, și care permite fotografierea la verticală de la o înălțime ce poate depăși chiar zece metri, a depozitelor arheologice.

Bipodul, așa cum îl arată și numele, este alcătuit în principal din două „picioare” care se întîlnesc în vîrf și dintr-un aparat de fotografiat fixat în punctul de joncțiune, cu obiectivul orientat spre sol. Un sistem de cabluri menține dispozitivul permițînd, totodată, înclinarea lui după voie, într-o direcție sau alta, pe măsura înaintării săpăturilor. Și un alt avantaj: picioarele fiind telescopice, obiectivul poate fi menținut la aceeași înălțime, oricare ar fi înclinația dispozitivului.

Și iată și roadele acestei invenții. Bipodul înlesnește nu numai luări de vederi verticale, fără întreruperea lucrului, ale depozitului arheologic în curs de dezvelire, ci și fotografii în relief, prin realizarea de vederi care se supra-pun și folosirea unor aparate de „lectură” adecuate. În fine, el oferă veritabile fotograme de o mare precizie. Multiplicarea crochiurilor și fotografiilor care se realizează astăzi pe toate marile șantiere arheologice ale lumii va găsi în bipod un auxiliar prețios pentru imortalizarea principalelor depozite, sortite distrugerii prin forța împrejurărilor. Vremea cînd austerile rapoarte referitoare la săpături vor face apel și la culoare și relief poate că nu mai e departe. Atunci se va putea vorbi, fără exagerare, de o „superproducție” arheologică!

Radioelementele au devenit, într-un fel, „medicamentele” reacției chimice. Ca și ele sînt supuse sterilizării.

e alta, căci specialiștii înțeleg mai bine fenomenele catalizei, reușind astfel să selecționeze un lot restrîns de agenți eficienți din punct de vedere teoretic, cu ajutorul cărora experimentările se desfășoară rapid. Așa, de pildă, sinteza diamantelor artificiale, posibilă în condiții experimentale chiar fără catalizatori, nu a putut fi realizată industrial decît cu ajutorul lor. Ei fac ca reacția să nu se mai desfășoare „natural”, adică anarhic, ci ordonat, iar calitățile produsului final să fie mult ameliorate. Și tot datorită catalizatorilor a devenit astăzi posibilă o bună orientare a moleculelor de propilen în timpul polimerizării care, înainte vreme, era haotică. Rezultatul? Obținerea moleculelor lungi, a lanțurilor regulate și paralele între ele, care formează materiile plastice și fibrele sintetice.

Dar catalizatorii trebuie considerați în sensul cel mai larg: ei se pot prezenta nu numai sub formă de corpuri materiale ci și de radiații. Într-adevăr, chimia este pe cale de a folosi diversele radiații în scopul realizării unor operațiuni pînă acum imposibile, căci energia transmisă de raze poate și ea juca un oarecare rol catalitic în sinteze. Ar putea fi folosită și o lumină ameliorată, cea furnizată de laser. Printre razele luminoase, medalia de aur a eficacității revine ultravioletului. Fotoniile acestei lumini corespund energiei de activare a unui mare număr de molecule, ceea ce le explică eficacitatea ca inițiatori ai reacțiilor chimice. De la acțiunea luminii ultraviolete emisă de laseri chimiștii așteaptă rezultate cu adevărat spectaculare, mai ales în unele cazuri delicate de sinteză a compușilor organici complexi. Lumina emisă de moleculele în vibrație ar urma să zguduie alte molecule, ar permite să se acționeze asupra unor puncte precise, asemeni scalpelui unui chirurg. Oamenii de știință se străduiesc să realizeze un astfel de laser, și încă într-un viitor apropiat.

În așteptarea lui, chimia se preocupă de o altă clasă de radiații încă de pe acum disponibilă. În experiențele lor, savanții au remarcat că razele X și alfa acționează și asupra structurii corpurilor neînsușite, că le „busculează” moleculele, le modifică proprietățile. Constatarea aceasta a rămas, însă, fără aplicații pînă la apariția energiei nucleare, care a pus radioactivitatea la îndemîna aplicațiilor practice. Dar acest mare

Poșta medicului

DAN RIPA — Com. Băneasa, raion Bujor, reg. Galați: 1) Vă mulțumim pentru aprecierile și sugestiile dv. privind diferitele rubrici ale revistei, cărora, în măsura posibilului, le vom da curs. Vă făgăduim, de pildă, să publicăm în curând un articol despre „Acupunctură”. 2) Tratamentul cu corticosteroizi și hormoni sexuali este individualizat, prin urmare nu poate fi dozat decât de medicul specialist care vă îngrijește.

E. L. C. — Lugoj: 1) Masajele prostatice, un regim alimentar fără sare, alcool și condimente, administrare de antibiotice cu spectru larg (tetraciclină, cloramfenicol) precum și băile calde de sezu sunt componentele principale ale unui tratament de lungă durată care poate ameliora simțitor afecțiunea dv. 2) Pe lângă toate serviciile de obstetrică și ginecologie din cadrul policlinicilor și spitalelor au fost create cabinete speciale pentru depistarea și tratarea cauzelor sterilității. 3) Pentru tratamentul bilbiliei trebuie consultat un logoped. De asemenea vă poate fi de folos lucrarea „Tulburările de vorbire la copil” de prof. C. Păunescu, publicată de Editura Medicală.

DIANA B. — București: 1) Cauzele frigidității pot fi de natură organică (malformații genitale, tulburări hormonale) sau de ordin psihic-afectiv. 2) Nu se însoțeste în mod obligatoriu de sterilitate. 3) Tratamentul constă în investigarea cauzelor organice sau psihice și înlăturarea lor, precum și într-o serioasă educație sexuală.

TIGU — Breaza: După înălțimea și greutatea pe care ni le indicați, dv. nu suferiți de afecțiunea despre care ați citit în volumul „Hormonii și viața”. Amintindu-vă înteleptul dicton latin „Ne subor supra crepidam”, care într-o tălmăcire românească liberă ar suna cam așa: „Cizmarule, rămii la calapodul tău”. adică fiecare om, cu meșteșugul său, vă sfătuim să nu vă mai puneți singur diagnostice și să vă adresați cu toată încrederea unui medic endocrinolog.

N.A. — Timișoara: Pentru a dezbăra fetița dv. de obiceiul nesănătos de a-și suge degetul, vă recomandăm să-i ungeți unghiile cu o soluție de chinină, care are un gust foarte amar. De asemenea, în timpul zilei, va purta o mânășă de finet fără degete.

NEURO. — Timișoara: În neurodermita difuză, tratamentul local constă în badjonaje cu acid tricloracetat 33 la sută, pomadă cu podofilină 2-5 la mie, aplicații de pomezi cu: ihtiol 10 g, oxid de zinc 10 g, gelatină 40 g, glicerină 80 ml, apă 90 ml. Clorpromazina (Largactilul, Clordelazin) dă rezultate excelente în doză de 0,050-0,150 g pe zi singur sau asociat cu doze corespunzătoare de Fenegan (Romergan). Se mai recomandă implantate Filatov intralezional, röntgenterapie și injecții repetate de novocaină sub plăcărul pruriginos.

MIC COSTEL. — Siminicea, reg. Suceava: Tratamentul de lungă durată, al afecțiunii dv. constă în administrarea de: testosteron cu rezorbție lentă (Femovirin) asociat cu hormon gonadotrop corionic (Coripan) de 500 u.i., extract de tiroidă și vitaminele B₁, B₂, B₁₂, E. după o schemă de tratament pe care o va stabili medicul specialist endocrinolog.

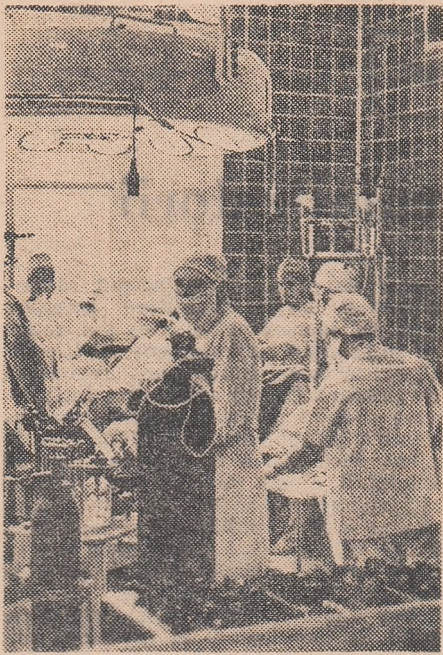
MUREȘANU A. — Vlăsinești, reg. Suceava: Dacă tratamentul uzual nu a dat rezultate, nu vedem nici o contraindicație pentru o intervenție chirurgicală prin diatermocoagulare sau cu bisturiul.

GUNEA ZOITA, Com. Mastacani, raion Bujor, reg. Galați: Untura de pește se recomandă copiilor preșcolari ca un mijloc preventiv contra rahitismului, datorită conținutului bogat în vitamina A. Vitamina D se formează în pielea copilului sub influența razelor ultraviolete, care intră în compoziția luminii solare. Iată de ce iarna, când copiii sînt mai puțin supuși acțiunii acestor raze, este bine să li se dea untură de pește, în dozele stabilite de medicul pediatru (1-2-3 lingurițe pe zi).

V. D. Argeș-Slatina: 1) Ținând seama de vîrsta dv. precum și de timpul îndelungat scurs de la prima operație, credem că o nouă intervenție prin transplant osteo-periostic nu ar da rezultate. 2) Împotriva căderii părului vă recomandăm noua loțiune de păr cu Gerovital H₃ pusă recent în comerț, despre care se spun lucruri bune. Încercați-o, conform indicațiilor din prospectul însoțitor și comunicați-ne și nouă rezultatele. 3) Vom publica în curînd un articol amplu despre dispensiile sugarului și copilului mic.

POPA SIMION — București: Pentru a obține informații suplimentare în problema care vă interesează adresați-vă în scris organizației de Crucea și Semiluna Roșie Sovietică din Moscova.

SCHWERIN LUCIA — Oțelul Roșu, reg. Banat: Administrația copilului dv. numai lapte praf, 500 g pe zi și completați alimentația cu: supe și pireuri de legume, fructe de sezon cît mai variate, brînză de vaci, iaurt, făinoase, gălbenus de ou fiert tare de două ori pe săptămîină și înglobat în pireuri. Asociați medicația desensibilizantă (calciu, vitamina C, sirop Romergan pentru copii).

La Institutul de chirurgie clinică din Moscova. Aparatul „cord-plămîn” a înlocuit, timp de 50 de minute, inima „deconectată” a bolnavului.

IGIENĂ

Lumina și sănătatea

O bună iluminare cu lumină solară naturală este cerința igienică cea mai importantă în ce privește atît locuințele cît și clădirile publice, în special școlile și instituțiile pentru copii.

Lumina solară este absolut necesară pentru viața și sănătatea omului. Însemnătatea biologică a luminii solare constă în aceea că, sub influența razelor solare, se intensifică metabolismul, crește tonusul sistemului nervos, se ameliorează starea generală.

Razele ultraviolete, componente ale spectrului solar, au o acțiune bactericidă, ele distrugînd microbii care se găsesc, de obicei, în încăperile de locuit. Se cunoaște utilizarea acestor raze în medicină în tratamentul rahitismului, a limfatismului, a unor boli de piele etc.

Razele ultraviolete sînt oprite însă de sticla obișnuită de la ferestre. De aceea este necesară deschiderea ferestrelor de 2-3 ori pe zi cîte 10-15 minute în sezonul rece, iar în cel cald cît mai mult cu putință.

Nici în aer liber nu există întotdeauna o cantitate egală și suficientă de raze ultraviolete: o parte din ele este reținută de aerul atmosferic, de fum și praf. De aceea, în orașele industriale cantitatea de raze ultraviolete este mult scăzută.

Pentru a ne bucura din plin de binefacerile luminii, geamurile vor fi cît mai des spălate, nu vom utiliza decât perdele subțiri la ferestre, iar în camerele copiilor ele pot lipsi cu desăvîrșire.

O mare însemnătate pentru iluminare o are culoarea pereților. Unele culori absorb intens lumina și o reflectă puțin; de exemplu albastrul reflectă numai 25% din lumina care cade asupra lui. Cea mai igienică este culoarea albă; ea reflectă lumina solară aproape în întregime (80%). Iată de ce în locuințe, școli, spitale, este indicată zugrăvirea pereților în alb sau în nuanțe deschise.

În ce privește iluminatul artificial, trebuie să fie suficient de puternic și de uniform, să nu dea miros, fum și gaze toxice, să nu prezinte pericol de incendiu. Pentru cei care scriu, citesc sau execută un lucru fin de mîină, se recomandă ca lumina să vină din partea stîngă, cu intensitate aproape egală în toată încăperea.

Dr. A. N. Marzean

TEMĂ DE SEZON

Cura balneară, iarna

O prejudecată veche afirmă că o cură balneară efectuată în perioada sezonului rece nu ar avea aceeași eficacitate ca cea din timpul verii. Se mai spune, de asemenea, de către neinițiați, că dacă se face cura balneară iarna, poți răci.

Ambele concepții, greșite întru totul, trebuie spulberate. Așa cum sînt organizate marile noastre sanatorii balneare, cura se poate efectua cu același rezultat și fără risc atît în sezonul cald cît și în cel rece. Amenajarea adecuată a acestor sanatorii — cu camere bine încălzite, cu coridoare acoperite care fac legătura între pavilioanele centrale de cazare și secțiile de tratament și cantină — oferă acum condiții optime de cură balneară.

La Herculane, Ocna Sibiului, Bazna, Victoria, Călimănești, Govora, Slănicul Moldovei și alte stațiuni, cei suferinzi pot veni în tot timpul iernii.

În ce privește cura internă, aceasta se poate urma chiar la sanatoriu. În acest scop în fiecare stațiune se aduc apele tuturor izvoarelor cu 2-3 ore înainte de a fi utilizate. În felul acesta, apele minerale își păstrează toate proprietățile terapeutice, avînd același efect ca și apele bătute direct la izvor.

Cura de odihnă în diferite stațiuni special amenajate are un efect „tranchilizant” în timpul iernii, mai accentuat chiar decît vara. Minunatul decor hibernal al munților noștri de la Sinaia, Predeal, Borsec sau Vatra Dornei, priveliștile pitorești și liniștitoare ale dealurilor împădurite de la Govora, Olănești, Ocna Sibiului, Bazna etc. precum și ambianța marină a Eforiei contribuie din plin la refacerea forțelor, la destindere și înviorează.

Singurele precauții care trebuie luate înainte de plecarea în stațiuni, valabile de altfel în tot timpul anului, sînt consultarea medicului curant și efectuarea tuturor analizelor necesare pentru evitarea contraindicațiilor.

Medicus

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Extrasistolele

Extrasistolele sînt contracții ale inimii cauzate de diferite impulsuri iritative, care tulbură regularitatea activității cardiace, constituind peste 75% din totalul aritmiilor.

După cum se știe, inima omului este alcătuită din 4 cavități, două superioare, auriculele, și două inferioare, ventriculele. Contracțiile inimii se desfășoară în trei timpi. Mai întîi se contractă simultan ambele auricule iar după destinderea lor se contractă, tot simultan, ambele ventricule. Urmează un repaos al întregii inimii, în timpul căruia în mod lent se produce dilatația ei. Avem, deci, întîi sistola auriculară, apoi sistola ventriculară și la urmă diastola. Succesiunea ritmică a acestor trei timpi formează o revoluție cardiacă. În pereții musculoși ai auriculului drept există niște formațiuni (noduli) de țesut neuromuscular care generează impulsuri pentru contracțiile inimii cu o frecvență normală de 60-80 pe minut.

Cînd în mușchiul inimii (miocard) există unul sau mai multe focare emițătoare de impulsuri, iritante, atunci în afara contracțiilor normale ale auriculelor pot apărea niște contracții precoce, numite extrasistole (sistole premature), care tulbură sporadic sau în mod continuu ritmul cardiac normal.

Dr. M. Gordeev

Consultație

FINLANDA

Tai un copac, sădește altul în loc!

E noapte și ger. Intunericul ține sub stăpînirea lui casele și străzile, formînd — dincolo de hotarele orașului — un zid compact. În restaurant, pe fețele de masă sclipitor de albe pîlpile luminări și „ard“ cu vilvătăi purpurii lălele naturale. În jurul meselor sînt așezați tăietori de lemne, șoferi și constructori. Pot fi lesne recunoscuți după mersul domol și fețele arse de vînt. Beau lichioruri și cafea, fără grabă, savurîndu-le ca niște oameni care știu să prețuiască căldura, lumina și confortul după ce au muncit cu spor în ger. Vorbesc puțin și fumează cu grijă, pentru ca fumul și scrumul să nu atingă cupele singerii ale delicatelor lălele.

La un moment dat, un prieten finlandez îmi atrage atenția asupra unui tablou de dimensiuni respectabile, atîrnat pe perete. Pe fond negru sînt imaginate niște liniuțe roșii și nimic mai mult.

— Sînt păduri — mă lămurește el. Tabloul e pictat într-o manieră puțin abstractă. Redarea uimitor de laconică a pădurii, pe care am prilejul să o admir acolo, la Rovaniemi — principalul oraș din Laponia finlandeză — mă impresionează puternic, ajutîndu-mă totodată să înțeleg cit de cit felul de viață al locuitorilor de pe acele aspre meleaguri.

Dimineata, sau mai exact la amiază, bezna nopții polare se destramă pentru vreo două ore și soarele se ivește pe bolta cerească, conferind întregii firi formele și culorile ei naturale. Ne aflăm la liziera unei păduri, în drum spre o școală de muncitori forestieri. Cerul, orbitor, are un colorit neobișnuit, de parcă ar fi adunat în el toată paleta cromatică a iernii, imaginînd fișii violete, galbene, turcoaz, roz etc. Și sub acest firmament superb se înalță pădurea. Îndărătul unei fișii înguste de zăpadă se profilează trunchiuri de pini roșcați, mușcați de ger, iar dincolo de ei — intunericul. Abia acum înțeleg de ce vizitatorii restaurantului erau atît de mîndri de tabloul cu liniuțe roșii pe fond negru. Luminările ardeau, oamenii ascultau muzică și dansau, iar pînza din perete le amintea mereu că pădurea îi hrănește, le dă de lucru și le asigură existența.

Pe o potecă arde un foc vesel, din care se înalță limbi subțiri, albastrii. Cîțiva tineri se apropie de noi și se prezintă:

— Toivo...
— Unto...

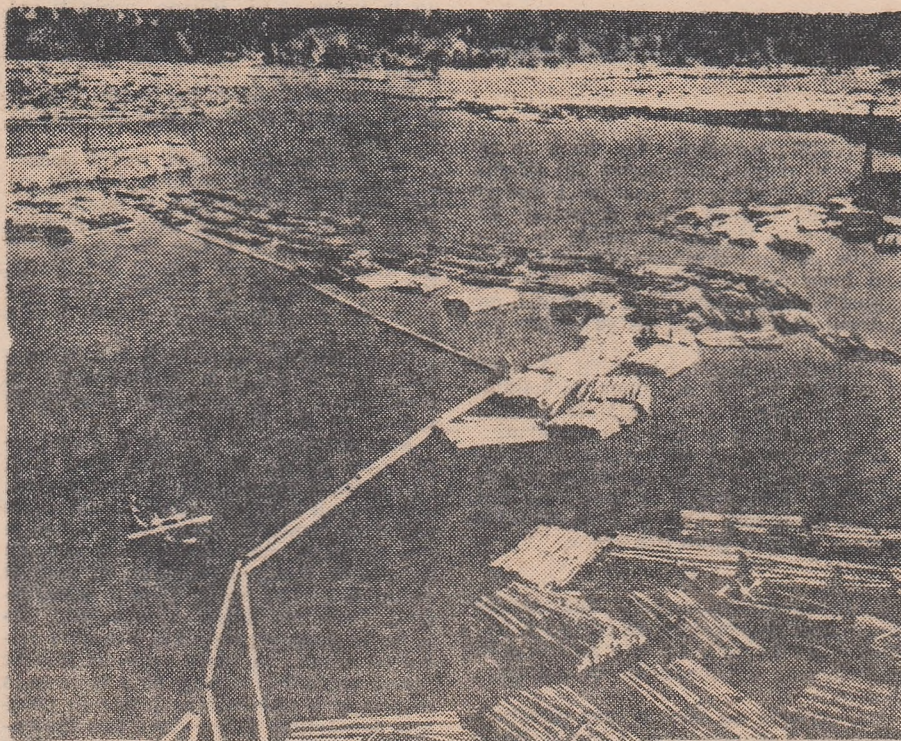
Cine sînt? Niște elevi. Meseria de tăietor de lemne nu este atît de simplă cum pare la prima vedere. S-ar putea spune că nu-i mare lucru să tai lemne, mai ales cu mijloacele tehnice moderne. De-a lungul veacurilor, însă, această străveche meserie, cum era și firească, s-a perfecționat. Înainte de a doborî copacii, trebuie să le cunoști viața. Iată ce învață Toivo, Unto și alții ca ei la școală. Tăietorii de lemne trebuie să iubească pădurea...

Deși focul s-a întehit, vilvătăile învalînd toată grămada de vreascuri, împotriva gerului polar nu ne poate fi nici el de folos, ca de altminteri nici paltoanele noastre îmblănite. Așa încît ne adăpostim într-o căsuță de lemn. Pe o masă geluită fumează cești cu cafea, băutura nelipsită în Finlanda de la orice discuție serioasă. Iar noi ur-

mează să discutăm despre pădure. Directorul școlii de muncitori forestieri este un bărbat înalt, voinic, cu mîini mari și față arsă de ger.

— Finlanda fără pădure ar fi ca un urs fără blană. E un proverb, desigur — ne spune el — dar îl vom explica îndată...

Pădurea este prietenul și în același timp dușmanul finlandezilor. Prieten pentru că le oferă locuință, căldură, aur. Dușman pentru că din pricina ei avem prea puțin pămînt arabil. Fiecare petec de pămînt trebuie cucerit... Cucerit? De ce? Omul ar putea declara pădurea un război din care, evident,

Unul dintre cele cîteva zeci de mii...

ar ieși învingător. Și, totuși, nu este chiar așa. Victoria lui ar fi, de fapt, cea mai cumplită înfrîngere...

Căci pădurea este totul pentru Finlanda. Celebra hirtie finlandeză, mobilierul finlandez, care se bucură de tot mai multă căutare pe piața mondială, casele, spitalele, teatrele, bibliotecile — pe toate le dă pădurea. În sfîrșit, obiectele de artizanat sînt tot din lemn, cu nuanța lui naturală caldă, de spic de grîu bine copt... Iar peisajul tipic al Finlandei este alcătuit din oglinda albastră a lacurilor („țara cu mii de lacuri“) și din siniliul străveziu al pădurilor de conifere.

În ultima vreme Finlanda desface pe piața mondială o cantitate din ce în ce mai mare de produse lemnoase, ceea ce înseamnă că se taie mulți copaci. De aici s-ar putea trage concluzia că într-o bună zi ea va rămîne fără păduri.

La observația noastră, directorul școlii zîmbește.

— Se spune că finlandezii sînt foarte economi — ne răspunde el. E un adevăr și asta ne scutește de multe ne cazuri...

Se știe că toporul tăietorilor de lemne poate fi o unealtă de producție a unor bunuri necesare, dar poate deveni și securea unui călău al naturii. Tăietorul de lemne finlandez a înțeles foarte bine acest lucru și apără cu strășnicie comoara de aur verde a țării. Deși numai 28 la sută din suprafața acoperită de păduri aparține statului, totuși lemnul este exploatat rațional. Există o lege aspră cu privire la acest lucru și ea este respectată cu sfințenie. Ea prevede între altele obligația generală de a se sădi tot atîția copaci cîți s-au tăiat. Altfel, comisii speciale pot interzice firmelor care nu se supun să prelucereze lemnul obținut.

Din pricina climei foarte aspre, în Finlanda nu cresc stejari, frasinii și, bineînțeles, nici nuci, ci numai esențe modeste, caracteristice nordului. În afară de asta, copacii se dezvoltă foarte încet. Vezi uncoi un pin subțire, îi dai 10—15 ani și el a trecut de 50. Cu toate acestea munca rațională a omului poate realiza orice... Iată de ce muncitorii forestieri învață

mai întîi să înțeleagă și să îndrăgească arborii.

În Finlanda mai există și o altă profesie, de mare cinste, legată și ea de prelucrarea lemnului, și anume cea de constructor. Toată țara este împinzită de schele și învăluită în aroma proaspătă a lemnului strunjit. Pretutîndeni se construiește. Se înalță locuințe, fabrici, școli... Finlandezii, locuitori ai pădurilor, sînt — cum e și firească — și constructori și ca toți constructorii din lume își au tradițiile lor, o școală proprie. Ei au construit din moși-strămoși case fără ornamentații deosebite, s-ar putea spune aproape complet lipsite de podoabe, în schimb încăpătoare, confortabile, cît mai apropiate de natură. Trăsătură pe care au preluat-o, bineînțeles, și arhitecții contemporani.

În jurul capitalei finlandeze au luat ființă, în ultimul timp, șaptesprezece orașele-satelit. Ele nu sînt niște monotone așezări suburbane, cu clădiri semănînd ca două picături de apă una cu alta ci un fel de localități în plină pădure. Am vizitat una dintre ele, cea mai cunoscută de altminteri, care se numește Tapiola. Un lac în mijloc, o pădure de pini în jurul clădirilor

ca a făcut parte din statul arab condus de dinastia Aglabizilor, din califatul Fatimizilor. Din statul arabo-berber al Almoravizilor etc. A cunoscut de asemenea și stăpînirea spaniolă (de scurtă durată, e drept — numai 40 de ani) și a turcilor, care au transformat-o, în 1574, într-o provincie a Imperiului otoman. În 1881 Tunisia a devenit protectorat francez, anul 1956 i-a adus independența, iar în 1957 Tunisia a fost proclamată republică.

Din timpul ocupației arabe datează orașul Kairouan, așezat la 50 kilometri vest de portul Sousse, socotit veacuri de-a rîndul unul din cele mai mari centre religioase ale musulmanilor. Intemeiat de arabi în anul 670, ca o fortăreață puternică împotriva triburilor berbere, Kairouan a fost nimicît peste numai 15 ani de către băștinașii răsulați. Conducătorul arabilor, Ukba-ibn-Nefi, ucis în luptă, a fost proclamat „sfinț“. Așezarea a început să fie și ea socotită ulterior „orașul sfinț al islamului“, devenind curînd un loc de pelerinaj al musulmanilor. Veacuri de-a rîndul, Kairouan a fost reședință a cîrmuitorilor din diverse dinastii.

În drum spre Kairouan, mașina te poartă mai întîi pe o șosea străjuită de plantații întinse de măslini — una din principalele bogății ale Tunisiei — însă după aceea ajungi în orașul Msaken, cu case vechi, joase; clădirile noi sînt construite însă pe terenuri înalte, în apropierea deșertului, spre a fi ferite de inundațiile frecvente, pricinuite de incapacitatea solului de a absorbi precipitațiile. Urmează apoi din nou eringuri de măslini, ici-colo erimpeie de pămînt cultivate cu cereale sau acoperite de cactuși. Apoi, pe neașteptate, în fața ochilor se ivește, ca un miraj, splendida panoramă a Kairouan-ului, alcătuită din case albe, inecate în verdeață.

Printre sumedenia de monumente străvechi care împodobesc orașul sfinț se numără și un bazin imens, sub cerul liber, și un altul mai mic, aproape lipit de el, pentru purificarea apei; în preajma lor se țin serbări fastuoase în „ziua de naștere“ a profetului Mohammed. Bărci împodobite cu ghirlande de flori îi poartă pe dansatori și pe muzicanți spre o estradă din mijlocul bazinului mare, unde se dau spectacole.

Dar clădirea cea mai sacră din oraș este socotită, evident, Marea moscheie, un edificiu impunător, sprijinit de enorme contraforturi. Curtea monumentală este înconjurată de galerii cu arcade mari, iar în partea nordică se înalță un minaret masiv. Sala de rugăciune, deosebit de încăpătoare, este împărțită, prin coloane de marmură, în mai multe compartimente. Vastele lucrări de restaurare, întreprinse în momentul de față, vor pune și mai mult în lumină măiestria străvechilor arhitecți și constructori ai moscheii.

...După ce vizitezi primele vîlăstare ale industriei naționale a țării, ca filatura de la Sousse, Combinatul textil și fabrica de unt de la Moknine, uzina de acid fosforic și de îngrășăminte chimice de la Sfax, rafinăria de zahăr de la Bêja, îți poți da seama de importanțele realizări dobîndite în această direcție. Mai cu seamă că aproape toate marile întreprinderi fac parte din sectorul de stat, care are un rol important în economie, deși capitalurile străine dețin încă poziții puternice.

Economia țării se bazează pe agricultură și pe industria extractivă. Tunisia ocupă unul dintre primele locuri în lume în ce privește culturile de măslini. Planul de stat prevede totuși dublarea exporturilor de măslini în raport cu 1947, fapt care va contribui la acumularea de mijloace pentru finanțarea construcțiilor industriale. Industria extractivă exploatează zăcăminte de minereu de fier, plumb, zinc și mai ales marile depozite de fosforite din sud-vestul țării.

Pe linia importanțelor înlăptuiri din ultimul timp se înscriu și succesele dobîndite în domeniul învățămîntului. O informație recentă ne aduce la cunoștință că numărul elevilor și studenților tunisieni se ridică în momentul de față la 921 784 la o populație de 4 467 466 de locuitori, fiind cu 76 675 mai mare decît în anul trecut.

G. Arkadiev

La pescuit.

TUNISIA

Incursiune în trecut și realizări prezente

Tunisia a fost dintotdeauna un punct de tranzit între țărmurile apusean și răsăritean ale Mării Mediterane, între Europa și Africa. Așa se explică, poate, și istoria extrem de zbuciumată a străvechiului ei popor. Locuții din vremi străvechi de triburi berbere, iar începînd din secolul al XII-lea î.e.n. și de fenicieni — care au întemeiat celebra Cartagina — devenind apoi parte componentă a provinciei romane Africa, Tunisia a fost cucerită succesiv în era noastră de vandali, de Imperiul bizantin și de arabi, aceștia din urmă stăpînind-o mai multe secole. Astfel,

Tradițională cursă de reni într-un colhoz iakut.

GLUME ELECTRONICE

Un adversar imbatabil

Seamănă mai curînd cu frații lui din pădure decît cu cei din laboratoare. E înveșmîntat într-o blăniță de pluș și e croit întru totul după chipul și asemănarea urșilor brunî. Cînd e pus la treabă îl trădează însă ochii electronici, care clipește ironic la adresa adversarului. Ursulețul se știe imbatabil.

— Jucați o partidă cu Mișka ?

În fața unui nou venit, stăpînul și creatorul ursulețului, inventatorul A. N. Trusov, nu se poate abține de la această întrebare.

Regulile jocului par simple. În fața partenerilor se află douăsprezece pähărele (monede sau orice ale obiecte); fiecare trebuie să ia pe rînd unul, două sau cel mult trei pähărele o dată, calculîndu-și jocul astfel încît să-i revină ultimul pähărel. Aceasta e condiția cîștigului.

O variantă a jocului poate decurge astfel: luăm un pähărel și-l înștiințăm pe Mișka apăsînd o singură dată pe un buton pus în legătură cu „creierul” lui. Mișka ne clipește din ochi de trei ori, adică ia trei pähărele. Luăm două. Matematicianul electronic își calculează rapid șansele și ne face semn că ia și el două. E prea tîrziu să mai întreprindem ceva. Mai rămîn patru pähărele și oricîte am lua cîștigă ursulețul.

De altminteri orice încercare de a ieși învingător e zadarnică. Mișka „gîndește” potrivit legilor strategiei optime și de aceea creierul lui electronic cîștigă ori de cîte ori adversarul face prima mutare. Ce-i drept, cînd e invitat să deschidă jocul, se umanizează și mai greșește. Stăpînul nu l-a învățat încă să calculeze toate combinațiile posibile în acest caz.

CURIOZITĂȚI NATURALE

Dune, foci, mesteceni

La răsărit de Alma-Ata se află o imensă dună de nisip, cu o caracteristică uimitoare: cînd suflă vîntul sau cînd pe vreunul din povîrnișurile ei se plimbă, pe vreme uscată, oameni și animale, movila emite un sunet asemănător cu cel pe care-l scot sirenele de vapoare.

Explicația fenomenului pare să fie următoarea: sub efectul frecării, grăunțele de nisip se electrizează și vibrează, iar gigantica cutie de rezonanță pe care o formează duna amplifică sunetul astfel rezultat.

*

Pescarii de pe vasul „Ametist” din Marea Ohoțk au avut parte recent de o

dezagreabilă surpriză. În timp ce se pregăteau pentru activitatea din cursul nopții, lîngă pescador și-a făcut apariția o focă imensă. Spre deosebire de suratele sale, de obicei timide și inofensive, ea era extrem de agresivă. Scoțînd niște răgete înfiorătoare, foca s-a năpustit asupra vasului și a izbutit, cu ajutorul înotătoarelor, să se cațere pe bord.

Prudenți, oamenii s-au ferit să intre în conflict cu sălbăticiunea întărită. După ce a urlat vreo jumătate de oră, foca s-a aruncat în apă și a dispărut.

Se presupune că era un mascul izgonit de rivali din turma sa. Afară de cazul cînd furibundul musafir nu era cumva un pescar amator, pe care-l deranjase venirea profesioniștilor.

*

În Extremul Orient al Uniunii Sovietice, a fost descoperită de curînd o pădure unică în țară. Ea este alcătuită în exclusivitate din mesteceni de culoare... violetă.

Dar aceasta nu este singura trăsătură neobișnuită a arborilor. Lemnul lor e mai greu decît apa și atît de rezistent, încît nu poate fi străbătut nici de cele mai ascuțite cuie de oțel.

Rămîne doar ca bizarului mesteacăn să i se găsească și o întrebuințare.

MICA ENCICLOPEDI

Neobositele andrele

Tricotatul e o îndeletnicire (odinioară, pare-se, masculină) foarte veche. Într-un sarcofag egiptean datînd de acum aproape cinci milenii s-a găsit, printre obiectele de podoabă, un pantof tricotat. În vechea lume arabă arta tricotatului se apropiase de perfecțiune atît în alcătuirea modelelor, cît și în execuția tehnică. Într-o așezare antică de pe Eufrat, scoasă la lumină în zilele noastre, au fost descoperite impletituri, obiecte de uz casnic sau de îmbrăcăminte, de o rară frumusețe, confecționate în secolele II—IV e.n. După cum sandalele roșii de proveniență arabă (sec. V) sau veșmîntul din fire policrome de mătase (Egipt, sec. VII), impletite cu binecunoscutele andrele metalice, au rămas, după părerea specialiștilor, mostre încă neîntrecute în ceea ce privește aspectul și finețea execuției.

Misionarii egipteni au adus arta tricotatului în Europa, în primul rînd în Spania, Franța, Italia și Anglia. Noua îndeletnicire a înflorit mai cu seamă în regiunile nordice ale acestor state, în Țara bascilor, Scoția etc.

În secolul XIII tricotatul s-a transformat în Franța într-o producție rentabilă. Breasla tricoteurilor confecționa de predilecție pălării, berete, mănuși și flanele. În anii următori sortimentul s-a îmbogățit cu capișoane și pantaloni. Ciorapii tricotati datează din secolul XIV (pînă atunci erau confecționați din pînză sau alte materiale croite în mod special).

Dar abia în secolul XVI au luat naștere capodoperele europene ale artei tricotatului: covoarele. Tot atunci

William Lee a inventat mașina de tricostat.

Cînd a devenit tricotatul o ocupație exclusiv feminină? Istoria n-a înregistrat acest moment. Poate pentru că nici astăzi nu ar spune că e exclusiv feminină. În țările nordice, Norvegia, Secția, R.F.G., bărbații cu andrele sînt un spectacol destul de obișnuit.

(Din „Nauka i jizni“)

SPIONAJ INDUSTRIAL

Indiscreții

Ford-ul aluneca pe șoseaua alburie și, depărtîndu-se de periferie, se înfundă în pădure. Încă zece metri și șoferul stopă. De la volan coborî un om înalt, care cu pași înceți se îndreaptă spre Chevrolet-ul ce staționa cu farurile aprinse. Era George. Deschizînd portiera Chevrolet-ului, se adresă celui de la volan: „Ei, Wilson, acolo ți-era frică de agenți, de microfoane sau de televiziune. Aici ești în siguranță, poți vorbi fără grijă”.

Wilson privi cercetător în jur. Într-adevăr, numai arbori. Coborî din mașină și începu...

Dar George declanșase micul aparat de radioemisie din buzunar, bransat pe sub haină cu microfonul, o anodină insignă de la butonieră, care nu atrăgea cu nimic atenția. Inelul de pe degetul lui George, un mic aparat fotografic, luă două poze ale lui Wilson, prim-planuri care se dovediră fotografii foarte clare.

La un kilometru distanță, Johnson asculta la postul său de radiorecepție și înregistra pe magnetofon depozitiile naive ale lui Wilson.

Rîndurile de mai sus par a fi extrase dintr-un roman de spionaj, însă ceea ce relatează ele se poate petrece aieva. Tehnica electronică miniaturală pune astăzi la dispoziția spionilor industriali din Occident aparate de acest gen, cu un aspect foarte nevinovat, la prețuri accesibile. Mai mult, firma newyorkeză a lui Ben Jamil „Continental Telephone Supply”, de pildă, propune oricui să asculte la toate ușile, să afle ce spune vecinul și pentru asta îi pune la dispoziție o tijă care se înfige în perețele despărțitor dintre două apartamente. La capătul tijei, care este de fapt un microfon, se află un receptor.

Să ne închipuim că stăm de vorbă cu un prieten, la un pahar de vin. Distrat, lăsăm pachetul de țigări sau de chibrituri pe masă. Un simplu pachet de țigări, de țigări adevărate, sau o cutie de chibrituri, în care se găsește însă o minusculă încăpere secretă, adăpostind un emițător. Toată conversația se înregistrează.

Stiloul poate fi și el un microfon. Îl împrumuți colegului de bîou și ești la

curent cu toate convorbirile avute de el în dimineața respectivă. Ben Jamil propune publicului și un aparat mai complicat, în forma unui pistol-mitralieră. Îl aștești din fereastră asupra unui grup de oameni ce staționează sau trec pe trotuarul din față și ascuți tot ce discută ei.

Ben Jamil a creat otrava, dar și antidotul ei, aparate care detectează mijloacele de spionaj. Sînt mai scumpe, dar există. Astăzi, 2 500 000 de americani utilizează, fabrică, studiază, vind sau devin victime ale acestei aparaturi.

I. Lucinin

JOCURI AMUZANTE

Ghiciți numărul!

Înarmați cu aceste șase table cifrice veți putea „ghici” orice număr cuprins între 1 și 60, la care s-a gîndit cineva din anturajul dv. Pentru aceasta tăiați fiecare tabel separat și rugați pe un prieten să vă indice pe cele care conțin numărul la care s-a gîndit. Adunați apoi cifrele din colțul din dreapta sus al tabelelor indicate și veți obține numărul la care s-a gîndit prietenul dv.

3 6 7 10 2	17 18 19 20 16	5 6 7 12 4
11 14 15 18 19	21 22 23 24 25	13 14 15 20 21
22 23 26 27 30	26 27 28 29 30	22 23 28 29 30
31 34 35 38 39	31 48 49 50 51	31 36 37 38 39
42 43 46 47 50	52 53 54 55 56	44 45 46 47 52
51 54 55 58 59	57 58 59 60 31	53 54 55 60 13
3 5 7 9 1	9 10 11 12 8	33 34 35 36 32
11 13 15 17 19	13 14 15 24 25	37 38 39 40 41
21 23 25 27 29	26 27 28 29 30	42 43 44 45 46
31 33 35 37 39	31 40 41 42 43	47 48 49 50 51
41 43 45 47 49	44 45 46 47 56	52 53 54 55 56
51 53 55 57 59	57 58 59 60 13	57 58 59 60 46

TURISM

Itinerarele
unui jubileu

În vederea unei cit mai bune desfășurări a activității în anul turistic internațional, U.R.S.S. a anunțat că va lua numeroase măsuri referitoare la extinderea traseelor, modalitățile de călătorie, confortul vizitatorilor etc., etc.

Recent, „Inturist” a comunicat organizațiilor similare din străinătate primele măsuri luate. Ele privesc, între altele, participarea celor ce vor vizita Uniunea Sovietică în 1967, anul celei de a 50-a aniversări a puterii sovietice, la manifestările prilejuite de acest jubileu: festivaluri artistice, expoziții, spartachiade ș.a.m.d.

Printre itinerarele consacrate memoriilor locuri ale Revoluției din 1917, principalul urmează ruta Moscova, Leningrad și Ulianovsk, orașe legate de viața și activitatea lui Lenin. Pe harta turistică a Uniunii Sovietice a apărut de asemenea o adevărată rețea de noi trasee care acoperă aproape întreg teritoriul țării. În aceste itinerare sunt înglobate Frunze, capitala Kirghiziei, legendarul Samarkand din Uzbekistan și orașul Pendjikent în care au fost scoase la lumina zilei numeroase monumente aparținând unei civilizații dispărute, de o valoare estetică fără egal în lume. Alte rute urmează a fi parcurse pe teritoriul republicilor transcaucaziene — Gruzia, Armenia și Azerbaidjan.

Un deosebit interes în actualul sezon turistic jubiliar îl vor trezi și itinerarele care trec prin străvechile orașe rușesti, astăzi declarate orașe-muzeu — Vladimir, Suzdal, Iaroslavl, Rostov și insula Kiji, care găzduiește uimitoare lucrări de arhitectură realizate din lemn. De nu mai puțină atenție se va bucura „Ruta diamantelor” — Moscova — Irkutsk — Habarovsk — Nahodka — Yokohama. Ea va trece și pe lângă vestitul Baikal, cel mai adânc lac din lume cu apă dulce, croazierele pe Volga și Nipru, vinătorile de urși, zimbri, cerbi și mistreți organizate în Siberia, Azerbaidjan și ținutul Krasnodar, sau pescuitul păstrăvilor în legendarul lac Sevan din Armenia.

Pentru turiști, portile stau larg deschise și în renumitele stațiuni balneo-climaterice: Soci, Mașta, Thaltubo, Kislovodsk, Esentuki, Piatigorsk, Odesa, Suhumi, Batumi și Karolina-Bugaz. În actualul sezon turistic amatorilor de schi li se vor pune la dispoziție noi puncte de antrenament, printre care cele de la Teberda-Dombai la poalele Elbrusului și Bakuriani din Caucaz de unde, în numai câteva minute, telefericul îi va transporta în zona zăpezilor veșnice.

Primul institut
din lume

În 1964, la Suhumi a fost înființat primul Institut de turism din U.R.S.S. și din lume. De ce a fost amplasat institutul în Abhazia nu e greu de înțeles, dacă ne gândim că în această regiune există un mare număr de locuri de o rară frumusețe, un litoral minu-

nat, multe monumente din vremi de mult apuse și stațiuni balneo-climaterice cu faimă mondială care atrag anual milioane de vizitatori sovietici și străini. Studiul posibilităților turistice ale Abhaziei, în vederea utilizării lor cât mai raționale, s-a impus astfel aproape de la sine.

În momentul de față, la activitatea institutului participă cunoscuți savanți din Tbilisi, Moscova, Leningrad și alte orașe. Sint oameni de știință de cele mai diverse specialități: istorici, geografi, arheologi, botaniști, geologi, speleologi, arhitecți și, bineînțeles, medici.

Institutul procedează la un studiu amănunțit al stațiunilor avind virtuți terapeutice, cu scopul de a le da o utilizare complexă. Mica așezare Novii Afon, de pildă, are o sumă de caracteristici care o pot face atrăgătoare pentru cel mai exigent turist: mare, munte, o vegetație luxuriantă, căderi de apă, peștera Anakopiiskaia, monumente interesante din antichitate și evul mediu. Complexul turistic proiectat acolo va include, de asemenea, muntele Iverskaia, din vârful căruia se deschide panorama Mării Negre și a lanțului caucazian.

Nu departe de viitorul Novii Afon se va construi apoi o așezare ce va reinvia un străvechi sat abhaz. Pentru vizitarea peșterii Anakopiiskaia, turiștii vor avea la dispoziție o galerie specială în care vor circula trenuri electrice.

În sfârșit, institutul a terminat proiectul de amenajare a lacului Amtkal, care oferă perspective excepționale din punct de vedere turistic.

UN MAGAZIN
NEOBÎȘNUITCotlete de urs
sau piept de ren?

Gospodinele moscovite doritoare să-și răsfete musafirii cu bunătăți cu care nu se întâlnesc în fiecare zi au acum la dispoziție magazinul „Darurile naturii”, de pe bulevardul Komsomolski. Aici, cumpărătorii sînt serviți cu tot ce oferă mai bun pădurile și câmpiile sovietice: un bogat sortiment de ciuperci uscate, sărate sau marinate; diverse varietăți de miere; tot soiul de cofeturi, dar și carne... de urs, ren, elan, porc mistreț, pe scurt trofee vînătorești din care nu lipsește nici banalul dar gustosul iepure.

Magazinul se bucură de o mare afinență de public. O dată cu mărfurile vîndute, cumpărătorilor le sînt furnizate și rețete culinare.

Originala unitate comercială a fost deschisă din inițiativa Uniunii asociațiilor de vînători din R.S.F.S.R. Produsele puse în vînzare vin din toate regiunile republicii: carnea de porc mistreț din Extremul Orient, găinușele din Tambov, vinul pe bază de miere din Maikop, în sfîrșit, specialitățile de ren tocmai de dincolo de Cercul polar.

După cum a declarat unii reporter Tamara Kușkovskaia, directoarea magazinului, experiența — încercată cu oarecare timiditate și chiar cu unele aprehensiuni din partea scepticilor — poate fi considerată ca definitiv încununată de succes. Magazinul „Darurile naturii” este acum considerat de foarte mulți locuitori ai capitalei sovietice ca un... dar util din partea comerțului.

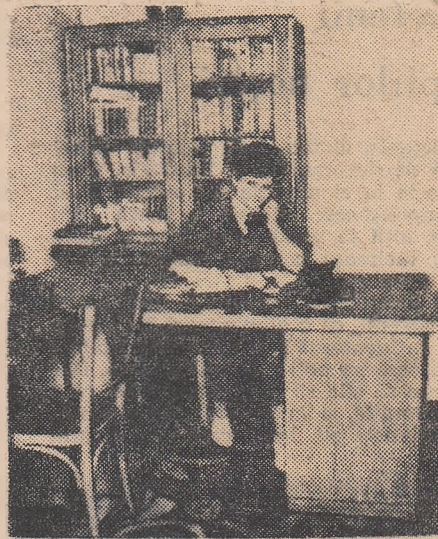
ILEFOR

Tîrgu Mureș,
piața Bolyaiak 13/a
Tel. 40-81

EXECUTĂ LA CO-
MANDĂ, CU GARANȚIE

pentru întreprinderi și
instituții

- birouri
- mese pentru mașini
de scris
- dulapuri de arhivă
- mobilier pentru far-
macii

(5139 A)

GALLUS COLOROM

VOPSEȘTE
ORICE ȚESĂTURI

- MĂTASE
- BUMBAC
- LÎNĂ
- ROCHII
- HAINE
- BLUZE

GOSPODINE!
VASELE EMAILATE
IDEAL

SÎNT ASPECTUOASE ȘI DURABILE

Vase emailate în
execuție coajă de
stejar cu dungă de
aur, marmură și gra-
nit, produse de:

UZINELE „EMAILUL ROȘU”-MEDIAS

Intreprinderea F. A. T. CODLEA

Str. Armata Roșie nr. 147, regiunea Brașov

VINDE DIN STOC SUPRANORMATIV

următoarele :

1. Bandă lam. la rece 95 × 1,5.	7. Bile rulmenți 3/16.
2. Bandă lam. la rece 70 × 1,5.	8. Arcuri $\varnothing$ 0,7—06.102.01—14.
3. Oțel CEZM 200 × 25 mm.	9. Arcuri $\varnothing$ 0,6—06.102.01—14.
4. Oțel K. i. 200 × 30 mm.	10. Arcuri $\varnothing$ 0,2—102.01—22.
5. Sirmă BB 1,7 mm.	11. Niț cap bombat 2 × 10.
6. Bile rulmenți 3/8.	12. Relon fire deșeurii.

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

Prieteni copiilor noștri

Prietenia dintre copii este de obicei plină de devotament și fidelitate. Cum se naște la ei atracția reciprocă? Unii se împrietenesc acasă, la joaca din curte, alții la școală. Copiii se apropie după înclinații comune, visuri de viitor, năzuințe.

Ce alcătuiește conținutul unei astfel de prietenii, ce o alimentează? Cine pe cine influențează? Întrebări complicate, la care nu poți răspunde îndată. Dar trebuie să știe să le răspundă cei care fac educație, și în primul rând părinții. Cum poți ști, însă, care-i conținutul

n-au făcut-o, permițând astfel ca pasiunea pentru călătorii a băiatului să ia un curs greșit și să se transforme în vagabondaj, la care a antrenat și un prieten.

Istoria acestei familii din păcate nu e o excepție. Mama unei eleve de-ale mele avea obiceiul să plece de acasă când la fiica ei veneau prietene și colega.

— Discutați în voie, nu vreau să vă deranjez cu prezența mea, le spunea ea binevoitor, pregătindu-se de plecare.

Fetelor le plăcea această „discreție”. Apoi au început să aducă băieți, dar atitudinea de neamestec a mamei nu s-a schimbat. „Tineretului îi place să se distreze”. Și tineretul se distra. Trepțat distracțiile s-au transformat în petreceri cu vin și țigări. Conducându-și acasă prietenele și prietenii, fata, Liusea, a început să se înapoieze târziu. Șcala nu i-a mai plăcut. În familie s-au dezlănțuit scandalurile. Mama Liusei a pus în mișcare totul pentru a-și smulge fiica din anturajul nesănătos în care intrase. Dar era prea târziu.

Cu cine-o fi vorbind

relațiilor dintre copii dacă n-ai nici o idee despre aspirațiile și înclinațiile lor, despre ceea ce numim în mod obișnuit „lume interioară”? Or, asta este exact ceea ce le lipsește multor părinți. În unele cazuri e de-a dreptul monstruoasă indiferența mamelor și taților față de relațiile copilului lor cu prietenii.

Lumea intelectuală a celor mici e foarte complicată și greu de pătruns. Există aici o „salvare”: de regulă copiii sînt foarte sinceri. Ei pot să vorbească pe nerăsuflăte despre colegii lor, despre cărțile citite, despre distracțiile lor. Trebuie numai să știi să-i asculți, pur și simplu să-i asculți. Atunci toate preocupările lor încetează să mai fie un secret pentru părinți. Din păcate, tații și mamele se sustrag uneori de la întrebările copiilor, de la discuțiile cu ei, invocând lipsa de timp. Sau consideră judecățile copiilor neserioase, reprezentările lor naive, interesele lor trecătoare.

Exact așa s-a întimplat într-o familie cunoscută. Băiatul amicilor mei, elev în clasa a VI-a, a luat bani din poșeta mamei și a plecat cu un prieten... să viziteze orașul.

Ce l-a determinat să facă asta? Pornirile romantice ale vârstei? Dorința de a vedea lumea cu propriii săi ochi, de a se întîlni cu oameni neobișnuiți? Sau monotonia programului zilnic? Părinții stupefiați n-au putut da nici o explicație. Gestul copilului a fost pentru ei ca un trăsnet: doar întotdeauna era alături de dînșii, în ochii lor. Și deodată... Realitatea e că sufletește băiatul n-a fost niciodată alături de părinți. Departe de ochii lor, în sufletul copilului se petrecea un proces greu și complex: impresiile cotidiene aveau la el un ecou special, transformându-se într-o viziune personală a vieții, fiindcă părinții nu luau parte în nici un fel la acest proces firesc. Băiatul își trăia singur visele.

Pasiunea lui pentru locuri noi, pentru oameni neobișnuiți era foarte frumoasă. Și dacă părinții s-ar fi străduit să o descopere, ar fi putut să-l ajute să și-o satisfacă: făcînd cu el excursii, plimbîndu-se pur și simplu pe străzi necunoscute, înscriindu-l la excursiile organizate de instituțiile de resort. Dar

Concluzia pentru părinți se impune de la sine. Nu avem dreptul să ne scăpăm copiii din mînă. Trebuie să știm cine sînt prietenii lor, ce gîndesc, ce vor, să nu-i lăsăm să apuce pe căi greșite, să combatem înclinațiile nesănătoase.

N-avem timp? Sîntem ocupați? Aceste motive n-au ce să caute cînd alături de noi crește un om, cînd trebuie să-i formăm caracterul sau, și mai mult, să-l salvăm. „Să-l păzesc pe al meu, de ceilalți nu-mi pasă” — nici un părinte nu are dreptul să gîndească sau să rostască această frază. Fiindcă copiii se influențează reciproc, astfel că, într-un fel, toți sînt ai noștri.

Prof. V. Kriucikov

BIOGRAFIILE CONTEMPORANE

Pilot de încercare

Recent, în capitala statului Chile, Santiago, la conferința anuală a FAI a fost ales un nou președinte. Pentru prima dată în existența Federației internaționale a sportului aviatic, la conducerea ei a venit un reprezentant al Uniunii Sovietice: generalul-maior de aviație Vladimir Kokkinaki, maestrul emerit al sportului, pilot de încercare emerit, de două ori Erou al Uniunii Sovietice.

Alegerea lui Kokkinaki la președinția FAI este încă o recunoaștere a meritelor unuia dintre cele mai puternice și interesante personalități ale aviației contemporane, care la 2 ianuarie a împlinit 35 de ani de cînd dă viză de trecere noilor aparate.

Dar primul sentiment față de avioane al viitorului pilot de încercare a fost ura. Era în 1918, avea 13 ani și locuia la Novorossiisk cînd a văzut primul

avion. Era un aparat german de recunoaștere și băiatul, alături de ceilalți, a tras și el cu un revolver antediluvian în iscoada inamică. Aviația nu-l interesa pe atunci. Ca toți copiii crescuți lângă mare, visa să se facă marinar. A umblat mult pe ape, pînă a fost chemat în armată. Acolo, la cererea lui, a fost trimis la o școală de zbor. Asta s-a întimpla în 1927, iar în 1928 s-a înălțat pentru prima oară în aer, la cirna unui avion. După numai alți patru ani, la 2 ianuarie 1932, a încercat primul prototip. Era un „TKB-26” construit de Iliușin. De atunci cei doi nu s-au mai despărțit. Kokkinaki a încercat toate aparatele construite de Iliușin, pînă la „Il-62” inclusiv. Iar numărul total al avioanelor cărora le-a dat liberă trecere pe căile aeriene (sau le-a respins, fiindcă se întimplă și asta) este atât de mare încît pilotul i-a pierdut socoteala.

Ce crede despre profesia lui — atât de dificilă, încît viața depinde de o decizie sau o mișcare greșită, — acest om care este nu numai un aviator perfect, ci și un intelectual rafinat și cult?

„Ca în orice profesie, esențialul e dragostea pentru ceea ce faci, năzuința creatoare. Foarte bine a exprimat odată această idee prietenul meu, cunoscutul chirurg A. Vișnevski. El consideră că dacă o dansatoare face o mișcare greșită în spectacol, ea nu poate ajunge primă balerină. Dacă un chirurg face un gest greșit în timpul unei operații, el poate suferi toată viața consecințele acestei erori. Dar dacă un pilot de încercare face o mișcare greșită, el nu mai are ocazia să sufere. De aceea academiciantul Vișnevski situează profesia mea aproape pe primul loc. Dar de iubit iubeste chirurgia, așa cum poetul iubeste poezia, iar matematicianul matematica”.

SPORT

Helenio Herrera în U. R. S. S.

Helenio Herrera nu are nevoie de recomandare. Nu există, probabil, amator de fotbal care să nu-i cunoască numele. Și nu există, probabil, antrenor care să se măsoare cu el în celebritate.

Azi Herrera are 50 de ani, dar și-a păstrat nealterate suplețea, mobilitatea, temperamentul vulcanic, așa încît nimeni nu-i dă vîrsta. Cîndva a fost la rîndul lui un jucător redutabil, centru înaintaș în cele mai bune cluburi profesionale din Franța. Dar de douăzeci de ani s-a dedicat activității de antrenor. El a pregătit reprezentativele Franței și Spaniei, s-a ocupat de „muștruirea” unor echipe foarte populare, ca „Atletico”, „Barcelona” și „Internazionale”, pe care o conduce și azi.

Recent, Herrera a fost invitat la Moscova să țină un ciclu de prelegeri la seminarul unional al antrenorilor de fotbal. În capitala Uniunii Sovietice, cunoscutul antrenor a fost înconjurat nu numai de atenția confrăților, ci și de cea a gazetarilor. În paginile ziarului „Sovetskaia Rossia”, de exemplu, Helenio Herrera a declarat:

— Înainte de toate, vreau să subliniez că socotesc o mare cinste pentru mine să vorbesc despre experiența mea în fața unui auditoriu atât de calificat. Am văzut de multe ori echipe sovietice jucînd, am văzut selecționata U.R.S.S. la campionatul mondial de la Londra. Fotbalul sovietic, athletic și pătruns de spirit colectiv, mi-a impus întotdeauna.

Reprezentativa U.R.S.S. e deosebit de puternică în apărare. Cît privește înaintarea, ea se bazează pe jucători rapizi, de o clasă destul de ridicată. Dar mai trebuie încă luată în considerare finală la poartă.

Întrebat ce școală preferă — europeană sau latino-americană — Herrera a răspuns:

— Ca unul care mi-am închinat toată viața fotbalului, mă culc și visez echipa care ar putea îmbina în mod fericit forța sportivilor europeni cu fantezia și suplețea latino-americanilor. Cînd că cele mai multe posibilități pentru așingerea acestui ideal le are Uniunea Sovietică. Țara dumneavoastră este uriașă: ea dispune de cele mai variate condiții climatice. Înseamnă că în echipa reprezentativă pot fi selecționați și sudici plini de temperanță, și nordici calculați, rezistenți. Din aceleași motive de varietate climatică, jucătorii sovietici nu au de suferit, ca cei din alte țări, din cauza caracterului sezonier al fotbalului. La noi în Italia sau în America de Sud în toial verii nu se poate juca, nu ne lasă căldura.

În încheiere Helenio Herrera a declarat:

— Mă aflu pentru a patra oară în Uniunea Sovietică și nu mă satur să admir frumusețea Moscovei.

CHIPUL NOSTRU

Cum zîmbim

Unii psihologi susțin că mimica feței trădează anumite trăsături de caracter. După ei, tipurile de zîmbet existente ar corespunde unui anumit caracter. Concluziile unor asemenea „experimente psihologice” trebuie considerate, bineînțeles, cu umor. Dacă nu vă puteți determina singuri tipul de zîmbet, vă vor ajuta prietenii.

Nu vă acoperiți gura cu mîna atunci cînd zîmbiți — zîmbetul este o pozoabă a feței. Dacă o faceți, înseamnă că sînteți timizi și neîncrezători în propria dumneavoastră persoană.

Cînd zîmbesc, mulți încrețesc nasul,

Un zîmbet care, probabil, place tuturor.

Este semnul unei firi schimbătoare, al unor treceri rapide de la bucurie la supărare.

Risul din toată inima, cu ochii închiși este apanajul oamenilor plini de vitalitate, încrezători, incapabili să-și ascundă sentimentele. Aceștia formează, probabil, majoritatea.

Dacă rideți tare și fără grijă, lăsînd capul pe spate, înseamnă că nu știți să umblați cu șiretlicuri și să vă faceți calcule de viitor.

Zîmbetul șagalnic, cu capul aplecat ușor pe umăr, vorbește despre o trăsătură de caracter pozitivă: chibzuință. Oamenii cu caracter puternic, independent, zîmbesc deschis și sigur. Ei au păreri precise în toate problemele și se simt foarte puțin deranjați de ceea ce cred alții despre dînșii.

Zîmbetul sfios, modest este cel mai simpatic. El vorbește despre multe trăsături de caracter foarte frumoase. Așa surid oamenii stăpîniți, harnici, pătrunși de sentimentul propriei demnități. Poate că merită să învățăm să zîmbim tocmai așa?

(După „Nedelea”)